

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . 13 »
za trikrat . . . . . 10 »
za več ko trikrat . . . . . 9 »

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvemski nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta . . . . . 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v, na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nestransko pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona šte. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona šte. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Kaj bo, kaj bo . . . ?

Zadnji čas je napela Jelenčeva oligarhija tako agitacijo in gonjo za v dolgovihi zakopano liberalno učiteljsko glasilu, ki se zove »Učiteljski Tovariš«, da je kar sumljivo. Sklepati moramo, da listu silno hudo prede. Kako tudi ne! Duševna revščina sili na površje, kjerko i pogledamo vanj. V par zadnjih številkah ne najdemo drugega v njem, kakor bevskanje in besno rohnenje zoper »Slomškovo zvezo« in pa citiranje, oziroma zlobno glosiranje »Slovenca«, potem pa hočejo njegovi uredniki, da bi kdo še naročal in plačeval te neslanosti. Prerekati se z ljudmi, ki vodijo boj na tak način, bi bilo pač nespametno. Kljub svoji revščini boleha pa vendar ta list na megalomaniji. Napredovanje v »Slomškovi zvezi« mu je pa kar pamet zmešalo. Njegovi tankovestni poročevalci niti seštevati več ne znajo. V zadnji številki namreč beremo: »Slovenec« laže, da je bilo udeležencev na Brezjah 400, v resnici pa jih je bilo natanko 143. Izmed teh je bilo 32 duhovnikov, (devet jih je bilo pa res, saj je vseh duhovnikov, ki so dejanski člani »Zveze« le nekaj čez 30) 41 učitelj in učiteljskih soprog, (no, no) 14 dijakov, (pravilno: dva zastopnik visokoločev) 57 učiteljev in akademikov. (Dobro ga je moral imeti pod kapo tisti revež, ki je bil že toli ometen, da ni znal šteti.) Vendar pa, ako seštejemo vse udeležence, ki jih je tako točno in natanko opisal poročevalec »Učiteljskega Tovariša«, dobimo število 144. Gospodje računarji, ki pišete v ta list, učite se vendar seštevati, da boste vsaj toliko znali, kot vaši učenčki v orvem razredu.

Iznajdijivi so pa ti možje, to se jim mora pustiti. »Učiteljskemu Tovarišu« namreč manjka takih naročnikov, ki bi tudi kaj plačali. Zato poziva sedaj vse, kar napredno leze, naj ga naroče. Misel ni slaba. Naprednjaki naj bi list naročali in plačevali, da ga bodo Jelenčevci zastonj lahko brali, in kar je poglavitno, da bodo oni štirje gospodje, ki se vrte po »Učiteljski tiskarni«, imeli tudi kaj penezev od naporenega dela, da ne bo treba zopet trobiti v svet »Lejte toliko se trudimo, pa zastonj.« (?) Zalibog, da se svet in celo napredni svet tako malo briga za jeremijade Tovariševcev. Kako tudi? Ali niso že zdavnaj izjavili, da so zapustili liberalni tabor? Zdej pa kar naenkrat apelirajo na liberalne žepe in zahtevajo, da bi jim list vlekl iz dolgov? . . .

Nič ne pomaga gospodje, kar je, pa je. Naša »Slomškova zveza« je tekom enega

leta tako napredovala, da se je število članov več kot podvojilo. Poročevalcu »Učit. Tovariša« in vsem prijateljem okrog tega lista pa privoščimo veselje, če ohranijo v svojih zapisnikih nekdanje število 160, in če imajo še nadalje zavezane oči. — Dobro se imejte, pa zdravi bodite!

Deželnozbornske volitve na Goriškem.

Ko so najprej socialni demokratje, za njimi pa združeni agrarci in liberalci postavili za splošno kurjo, ki voli 26. t. m., svoje kanddate, je zdej S. L. S. postavila svoje s sledečim oklicom v »Primorskem Listu«:

Dolžnost Vas kliče zopet na volišče, da oddaste svoje glasove možem, katerim zaupate, da bodo varovali Vaše pravice in koristi ter delovali za Vašo splošno blaginjo.

Ponujajo se Vam in priporočajo se za Vaše glasove možje raznih strank, obetajoč Vam nebasa na zemlji in trdeč, da iz same ljubezni do Vas in v veliko svojo osebnost škodo so voljni prevzeti posel, s katerim je združeno mnogo truda, skrbi in žrtev. Čudno se mora zdeti, da v isti sapi naglašajo osebne žrtve in se vendar pulijo in trgajo za mandate; kajti žrtvam se vendar vsakdo rad ogne, ako more. Ne verujte vsemu, kar Vam stranke in kandidati pripovedujejo. Pravijo Vam to, kar Vam je všeč, zato, da bi dobili Vaše zaupanje in Vaše — glasove. Presojajte stranko po njenih načelih in programih, po njenem delu in nastopu ter kanddate po njih preteklosti in po tem, kar so že storili za javnost ali vsaj za se. Na komer zapazite sposobnost, poštenost, požrtvovalnost, tega se držite. Slovenska ljudska stranka ima v svojem programu: krščanstvo, narodnost, dušni razvoj, gospodarski prospeh, ravnopravnost v političnem in social. življenju po krščansko-demokratskih načelih. Možje, katere priporočata stranka, se ujemajo z njenim programom ter delujejo po njem bodisi v javnosti, bodisi v zasebnem življenju. To nam da' e poročstvo, da tudi kot deželni zastopniki bodo razumeli dolžnosti, katere imajo do svojih volivcev, ter da bodo z vso verno in odločnostjo izpolnivali in vršili, kar jim nalaga izročeni mandat. Kandidati, katere priporočata S. L. S. za splošni volilni razred, ki bo volil v nedeljo, 26. septembra so: **Manfreda Anton**, župan v Iderskem; **Fon Josip**, sodni svetnik v Gorici; **Jerič Alojzij**, posestnik v Kobdilju. — Krščaški volivci na Goriškem, vsi za te kandidate! Dne 26. septembra oddajte

njim svoje glasove! — Vodstvo »Slovenske Ljudske Stranke«.

Narodno-gospodarska povzdiga — rešitev Slovencev.

Kaj često se v nas Slovencih razmotriva in čita kako pomagati ljudstvu, da se nam bode isto ohranilo, kako mu pripomoči do gmotnega blagostanja ter ga gospodarsko dvigniti. V istini je snovanje kmetijskih zadrug najrazličnejše vrste in kmečkih posojilnic visoko povzdignilo gmotno stanje našega naroda. Ali na drugi strani pokazuje naša narodno - gospodarska bilanca kričeče pasive, koje dasiravno večinoma kakor lokalne pojave, vpijo po skorajšnji ozdravitvi. Navajam n. pr. ogromno izseljevanje iz Belokranjske, Dolenjske, Spodnje Štajerske (rogaški, kozjanski, laški in brežiški okraj) v Severno Ameriko in na Vestfalsko ter ogromno izseljevanje Vipavcev posebno žena v Severno Afriko. Omenjam infiltracijo tuje industrije v naše kraje, ki je za naš narodni obstoj največja pogibelj. Pomankanje lastne industrije involvira posebno v naših obmejnih pokrajinah drugo ne manj pogubonosno nevarnost: naši obrtniki, delavci odpadajo z naše narodne lipe kakor listje jeseni ker vidijo samo v tujem kapitalu moč in ekspanzivnost. Brezdomno je, da absorbujemo naši narodnostni boji ogromno množico naših sil pa tudi deloma kapitala, koje srovi bi sicer lahko uporabili na gospodarskem polju, zopet pa je na drugi strani jasno kakor beli dan, da mora biti v bodoče težiče vsega našega delovanja naša gospodarska povzdiga, kajti le v njej leži naša nacionalna rešitev. Na prvi mah se nam bo le-ta teza morda čudna zdelala, ali zgodovina jo je podkrepila že nešteto krat in v novejši dobi so nam pedali Čehi in Danci najjasnejši dokaz, da gospodarski pokret kakega naroda pomeni tudi njega nacionalno ojačenje. Čehi, ki posedujejo zdaleka manje ugoden teritorij za gospodarski razvoj kot mi Slovenci, so baš s svojim kolosalnim gospodarskim pokretom položili temelj svoji nacionalni moči. Kaj bi bil češki narod, da v njegovem Zaledju ne stoji na stotine čeških tovarov, na tisoče gospodarskih zadrug? Obrovska češka gospodarska organizacija so ona pljuča s kojimi dihajo Čehi kot narod. Posmatrajmo le našo, za gospodarski razvoj veleugodno lego: ob celi naše južni fronti morje, planine, poljane, razne klimate itd., skratka vse geološke lege, ki omogočijo, da narod

postane velik in krepak. Smelo rečem, da posedujejo žilavi Čehi naš teritorij, pri nas bi cvetela danes že industrija, da bi se smelo merila s Porenijo in Vestfalijo. Zakaj ni temu tako? Ker smo Slovenci v primeri s Čehi vendarle napojeni z neko pogubonosno letargijo. Nešteto krat sem se vpraševal, kaj je povzročilo ta žalostni kolorit našega značaja, in ne vem si drugzega odgovora: Slovenci, ker brez zgodovine, smo tudi brez tradicije, glavno pa naše dolgoletno robstvo vse do leta 1848. nas je psihično tako deprimovalo, da se je v nas inkarnirala misel, da smo rojeni samo za robstvo. Vse drugače Čehi. V preteklih stoletjih so imeli marsikje svetle momente, v kojih je bilo zasajeno seme njih kulture. Mi pa vse, kar smo in vse kar imamo, vse to datujemo od leta 1848. Ali pustimo zgodovinske reminiscence in razmotrivajmo, kako se povspeti do gospodarskega napredka, ako domnevamo, da je edino ta spasonosen za naš narodni obstoj, kar dokazati se mi bode — tako upam — posrečilo v sledečih poglavjih.

I.

Ako je istinita poslovice, da je narod brez šol, narod brez bodočnosti, potem nas ne čaka na gospodarskem polju prav nikaka prihodnost, dokler ne bomo imeli vse razne panoge gospodarstva zadevajočega šolstva. Strokovno šolstvo nas Slovencev je tako revno, da je celo za Rusine v Bukovini in za Dalmatince mnogo bolj preskrbljeno. Za prvo nekaj o našem trgovskem šolstvu. Deželna nižja trgovska šola v Ljubljani je vsaj nekoliko zatlačila zevajočo vrzel. Dozdeva pa se mi, da bo z učnimi silami težkoča, ker Slovenci sploh nimamo trgovskih učiteljev, ki bi imeli za to določene visokošolske izpite. Dosedanje učne moči, predavajoče v omenjeni trgovski šoli tegovsko - tehniške predmete, so le provizorično nastavljene. Skrbeti nam bo torej za učitelje trgovskih ved. Kje jih dobiti, kako jih vzgojiti, bo predmet posebnega članka v tem listu. Kvalitativno nižja trgovska šola gotovo ne odgovarja potrebam skoro dveh milijonskega naroda, naseljenega ob morju. Priznavam, da bodo iz kranjske trgovske šole izšle dobre moči za naše zadruge, za manjšje trgovske kontore, ali naše banke, večje tovarne, bodo težje s temi absolventi izhajale, izvzemši posebne individualne nadarjenice. Z vsemi pripustnimi sredstvi pa se bo naši javnosti in posebno starišem moralo zabičati, da trgovske šole ni smatrati za kak »refugium peccatorum« za učence, koji na drugih zavodih niso uspevali, kajti baš trgovski stan in njega poslovanje zahteva toliko samostalnosti in toliko vporabo individu-

LISTEK.

Izpod Kuma.

Dr. L. Lénard.

7. Kako je sodnijska gosposka preganjala Gašparja Šunto.

(Konec.)

Slednjič je tudi za Gašparja Šunto prišel konec bojev in preganjanj — konec je naredila smrt.

Ječa je pri njem vedno povzročala žejo in ko je prišel iz ječe, jo je zavil najprej v gostilno, da se je pokrepčal s pivom. Med potjo je stopil še enkrat v gostilno za Zadelnem voglu, kjer je pil vino, gori za Jagnjenico se je pa vsedel k studentcu v travo in napil izvrstne studenčice. Potem se ga je pa takoj prišla naduha in ga pričela hudo zdelavati, a vsi ljudje so takoj obsodili studenec, da je povzročil bolezen.

»Saj sem rekla — je pripovedovala Neža — da studenec nad Jagnjenico ni zdrav. Staremu človeku čista voda nikdar ne stori dobro. Kadar nismo imeli več vina, je moj stari, Bog mu daj večno luč, vlihl malo jes.ha v vodo, ako ga je žejalo. Samo, da je nekoliko kislo, pa je bolj zdravo.«

Gašpar je pa kašljal in pljuval vedno huje in v prsih mu je pričelo hropeti. »Nove pomladi ne boš več dočakal,« rekali so ljudje, — »in pred pustom ne boš več igral,« dostavljali so drugi.

Od sodnije je dobil povabilo, naj se pride zopet zagovarjat radi prepovedanega šivanja. Gašpar bi rad ubogal cesarsko gosposko, toda v resnici mu ni bilo več mogoče, tako ga je zdelovalo. Prišel je drugi opomin, ostrejši od prvega, v katerem so mu že grozili z žandarji, a Gašpar ga je spravil na polico k prvemu, rekoč: »To naj bo testament za mojega naslednika.«

Jesti ni mogel več veliko, samo kaj redkega je še šlo. Pil bi še, toda ni imel kaj. Z njim vred je pošala tudi njegova kočja in njegov vinograd. Prišla je trtna bolezen in pričelo je rjaveti perje. Rekli so, da je treba proti temu škropiti trto z galicijo, toda Gašpar se ni maral poprijeti te navede.

»Kaj bodo ljudje za Bogom popravljali,« je rekel. Drugi so pričeli škropiti in sosednji vinogradi so se pričeli spet popravljeti in zeleneti, njegov je pa ostal rjav in zanemarjen in slednjič malo da ni stal v pušči.

Zadnje čase je vedno manje igral in vedno manje delal pri drugih in zidal. Prišli so mlajši godci, ki so znali svoje pesmi, ljudje so postali bolj samoljubni in

manj radodarni, mladina se je razkropila po svetu, vsi ti vzroki so moralno vplivali na njegovo muzo. Svojega svežega, pristnega humorja pa ni izgubil notri do smrti, samo, da je imel vedno redkeje priliko, da bi ga uporabil. Kolikor bolj je pa pešal in ni mogel nikamor, ampak je doma šival, toliko bolj ga je preganjala sodnijska gosposka.

Slednjič, na jesen, v času trgatve, mu je pa že pričelo tako hropeti v prsih, da ni mogel več iz kože.

»Samo da bi se še enkrat napil svojega moža,« je rekel in ta želja se mu je izpolnila. Pospravil je grozdje, izprešal, naredil mošt in se ga napil. Potem je pa prišel mrzel veter in Gašpar se je vlekel za peč in hropel neprestano in kašljal. Včasih je prišel kdo k njemu pogledat in mu je kaj prinesel, soseda Neža mu je prišla včasih skuhat, ker njemu samsu je bilo to že pretežko. Slednjič je pa ostala stalno pri njem, ter mu je stregla.

»Pa bi še kaj poskusil,« je rekla neka soseda, ko ga je prišla obiskat.

»Sem že vse, pelin in tavžentrože, malo odleže, potem me pa spet prime.«

»Lisičja mast, pravijo, da je dobra za naduho, naš stari je menda še ima nekaj.«

»Naj je pa pošlje,« reče Gašpar, »saj pomogla vem da ne bo nič.«

»Kaj pa, če bi poslali k šintarici« vtakne se vmes Neža.

»Pa nimam denarja.«
»Z vedrom mošta bo tudi zadovoljna.«

»Kdo bi pa šel?«
»Pojde pa našo. Saj mora tako iti za našo Maričko,« je rekla prva soseda. —
»Kar jutri zgodaj pojde, le pripravite vodo.«

»Kam pa, pod Šent Jur ali za Celje?«
»Šent Jurska je tudi dobra, toda ona za Celjem je boljša. Možiti se je treba v bližini, botrov in zdravnika pa išči dalje kot moreš.«

Drugo jutro je šel reš sosed za svojo hčer Maričko in za Gašparja Šunto k šintarici tja za Celje. Po pomoti je pa zamenjal vodo. Toda, to ni škodilo. Šintarica je bila tako prebrisana, da je iz vode dekleta uganila bolezen Gašparja in iz vode Gašparja bolezen dekleta.

Pozno zvečer se je sosed povrnil, prinesel mnogo zdravil, deloma za mazati, deloma za uživati, povedal, kaj je šintarica naročila radi hrane, katere jedi sme uživati in katerih ne, a tega je bila strašno dolga reč. Gašpar Šunta se je ravnal strogo po zapovedi šintarice in vse sosedo so pazile, da bi jih ne prelomil, bolezen se je pa le vedno hujšala. Menda si ni sosed dobro zapomnil, ali je pa Gašpar nevede kaj prelomil, toda šintaricine postave so bile reš tako hude, da si je bilo težko vse do pičice zapomniti in izvrše-

elnih zmoglosti kakor malokoli drugi stan. Trgovci ne sme poznati nobenega šablonskega delovanja, kakoršno se nahaja večkrat v državni službi celo pri pravnikih, kjer se upravno kolo vrti in suče venomer v istem smeru, trgovec mora često, vpoštevajoč vse konjunkturo, odločevati sam s svojo krepko individualnostjo. Numerično bi v primeri s Čehi potrebovali vsaj eno višjo trgovsko šolo (akademijo). Čehi imajo danes 7 trgovskih akademij: Praga, Karlin pri Pragi, Plzenj, Chrudiv, Kraljevi Gradec; Brno in Prostějov na Moravskem. Trgovska akademija v Prostějovu ima tudi internat. Sedež naše trgovske akademije naj bi bila Ljubljana, nižje trgovske šole pa bi potrebovali po deželi, kot: v Celju, Kranju, Novem mestu, Postojni, Gorici itd. Izmed navedenih čeških trgovskih akademij je samo ona v Brnu podprizavljena, vse druge so ustanovljene po raznih korporacijah. Plzenjska n. pr. je mestna. Kaj bi ne šlo, da nam mesto Ljubljana ustanovi trgovsko akademijo, ki bi jo pozneje eventualno prevzela država?

Slovenci pa bi si glede trgovskega šolstva tudi sami lahko nekoliko pomagali, ako že vidimo, da nam država trdovratno odklanja tozadevno pomoč. Vzemimo n. pr. Spodnje Štajersko, broječo nad pol milijona slovenskega prebivalstva. Glede trgovskega in obrtnega šolstva so štajerski Slovenci »tabula rasa«. Na Štajerskem imajo »okrajne zastope«, ki upravljajo velike glavice, kaj bi ne bilo mogoče, da se na Spodnjem Štajerskem združi nekoliko slovenskih okrajnih zastopov (n. pr. gornjegrajski, sevniški, šmarski, šoštanjki in vranski) ter si ustanovijo nižjo trgovsko šolo?

Seveda bi zavod sprva ne bil aktiven, ali na šolnini bi se vendar nekaj nabrao, povrh pa pomislimo ogromno moralno korist, ko bi imelo ljudstvo od takega zavoda! Isto velja glede obrtnega šolstva za Spodnje Štajersko. Ako bi si štajerski Slovenci sami ustanovili kako trgovsko ali obrtno šolo, je potem prej upanje, da se ista podeželi ali podržavi, kakor pa, da se deželo, oziroma državo prisili, da isto nanovo ustanovi.

Prehajam sedaj na razne panoge naše narodnogospodarske povzdige. Ako bi se koji nasvet zdel ceni, čitateljem ekscentrični ali celo neizvedljiv, nadejam se, da bo slavno uredništvo toli kulantno, da dá dotičniku prostora v svojem listu za razvitek drugačnih nazorov. Silno koristno bi bilo, ako bi se na tem mestu razvila anketa o naši narodnogospodarski pozvidgi. (Dalje.)

Razgled po Avstriji.

Ljubljana, 17. sept. 1909.

Češka katoliško-narodna stranka proti Bienerthu.

Izvršilni odbor češke katoliško-narodne stranke objavlja oklic, ki naglašja, da stranka vztraja pri svojem prvotnem stališču proti Bienerthu v najodločnejši opoziciji. Stranka protestira proti pomnožitvi deželnih odbornikov in zahteva splošno, enako direktno volivno pravico za češki deželni zbor.

¹⁾ O čeških višjih trgovskih šolah (akademijah) nameravam v kratkem na tem mestu priobčiti informativen članek, ker bi bilo od silne važnosti, da bi Slovenci posečali mnogoštevilno češke višje trgovske šole (akademije). Mimogrede pripominjam, da se mi naslov »trgovska akademija« zdi popolnoma neopravičen, kajti »trgovske akademije« so višje srednje šole, kakor n. pr. višja gimnazija; v trgovsko »akademijo« se vstopi po do-

Deželnozborna kampanja.

Nižjeavstrijski deželni zbor je odobril proti socialno demokratskim glasovom dr. Luegerjev nujni predlog, ki obsoja demonstracije in zahteva, naj se sankcionira Axmannova protislovanska šolska postava. Nižjeavstrijski deželni zbor bo imel zanimivo zasedanje. Proti krščanskim socialcem pripravljajo svobodomiselniki veliko akcijo, ko se bo šlo za odobritev pred dvema letoma dograjene norišnice v Steinhofu, ko se je prekoračil proračun za 7.454.566 kron. Zborovali so tudi včeraj solnograški, predarlski, tržaški, istrski, dalmatinski in gališki deželni zbor.

Za razširjenje volivne pravice gališkega deželnega zbora.

Vsepoljska stranka je odposlala k deželnemu maršalu grafu Stanislavu Bادنiju in k načelniku komisije za volivno reformo Glabinskemu deputacijo, v kateri so bili zastopniki iz 42 okrajev in 20 deželnih poslancev. Deputacija je prosila, naj se reši volivna preosnova še v tem zasedanju. Deželni maršal je odgovoril, da hoče vse storiti za razširjenje volivnega reda. Tudi Glabinski je izjavil, da ga veseli, ker širši krogi zahtevajo razširjenje deželne avtonomije.

Odločen nastop naših poslancev v štajerskem deželnem zboru.

Iz nemških listov posnemamo o včerašnjih seji štajerskega deželnega zbora, da naši poslanci v štajerskem deželnem zboru izborno vrše svojo dolžnost. »Narodni Dnevnik« hoče dati dobre nauke našim poslancem. Piše: »Rečemo pa že danes, da se bodo morale pač napeti tudi v Gradcu marsikdaj ostriše strune.« Napoveduje strogo kontrolo nad našimi poslanci. Pravico ima »Narodni Dnevnik«, da piše, kar hoče. Ako se osmeši s sumničanjem naših poslancev, je nam popolnoma prav in vseč. Poroča naj tudi kakor hoče. Nam je vseeno, če sledi Moric Benediktovi taktiki in zamolči n. pr., da je protestiral proti samonemškima govornima štajerskega namestnika in glavarja naš poslanec dr. Korošec. Nemški listi poročajo, da sede socialni demokrati na skrajni levici, pred njimi so Slovenci in krščanski socialci, na desnici so nemški svobodomiselniki, veleposestniki in deželni odbor. Samonemško sta govorila namestnik Clary in deželni glavar grof Attems. Socialni demokrati se odstranijo, ko zakliče grof Attems živijo cesarju. Dr. Korošec vstane. Prečita slovensko pritožbo, ker se v štajerskem deželnem zboru ne spoštuje slovenščina in ker se ni izmed merodajnih činiteljev v deželi niti z besedico priznala dvojezičnost dežele. Po poročilih nemških listov so pozdravili dr. Korošec slovenski govor nemški olikanci z živahnimi pfuj-klici, s klici: Končajte! To je škandal! V Gradcu zburuje nemški deželni zbor! Pfui! Nečuvno! Slovenci poslanci dr. Korošcu živahno pritrujejo in mu kličejo živio!! Po poročilih nemških listov nadaljuje dr. Korošec nemško: Štajerska je dvojezična dežela. Obžaluje, da se ni njen dvojezičen značaj vpoštevval pri otvoritvi, dasi sta se na to opozorila namestnik in deželni glavar. (Smeh.) »Slovenski klub« odločno protestira proti zapostavljenju slovenščine (Ponoven smeh) in odklanja

vršenem 4. razredu srednje šole, torej je »trgovska akademija« po svoji stopnji srednja šola. »Akademija«, »akademien« pa je vse, kar se nanaša na v i s o k e šole in z njo spojene institucije. V Nemčiji, Švici in Franciji n. pr. nosijo naslov »trgovske akademije« le prave visoke šole. V Avstriji pa se je izpodbijani naslov že vdomačil, dasi neopravičeno, in težko ga bode odstraniti.

vati, a ona je samo pod tem pogojem obljubila zdravje.

»Veš kaj, Gašpar,« je rekla Neža, »kaj pa če bi poklicali gospoda?«

»Saj ni še tako hudo, kaj jih boste nadlegovali.«

»Pa bi vendar ne škodilo.«

»Saj jih že babe preveč nadlegujejo, kaj bi jih še jaz.«

»Kaj pa, če bi umrli?«

»Beži no, šema, beži, umri bom ja!« Tako se je razgovor pretrgal in Gašpar je dalje kašljal in hropel nekaj dni. Neža mu je pa stregla.

Neke noči ga je pa hudo prijel kašelj in malo da ga ni zadavil. Neža je prestrašena skočila pokonci in ga pričela tresti. Bil je kar črn v obraz, tako ga je davilo in vsi udje so mu odrekli. Med hroplenjem in kašljanjem je razumela, da je zaklinal: »Gospoda!«

Stekla je domov in sosedov stric so urno tekli po gospoda. Bila je hladna, vlažna noč pozne jeseni in bril je oster veter. Gospod so takoj vstali, vzeli Najsvečnejše in se v pozni noči odpravili k bolniku. Ljudje so spali. Toda zvončkanje jih je vzbudilo in napol oblečeni so hiteli iz hiše, pozdravljat Najsvečnejše, nekateri so se pa še oblekli in spremili gospoda k bolniku.

Gašparja je, predno so prišli gospod, nekoliko popustil kašelj. Tudi v prsih mu ni več tako hropelo. Spovedaval se je dolgo, jako dolgo. Marsikakšno nerodnost je naredil v življenju ne iz hudobije, ampak tako po svoji naravi, marsikatero nerodno je tudi rekel, toda nikdar komu drugemu v škodo. Kar je pa tudi dobrega storil, ni, da bi se omenjalo ob tej priliki.

Spoved, dolga spoved čez celo življenje, je bila končana, zvonček je pozvonil, ljudje so molili in Gašpar Suinta je dvignil glavo in prsi, da bi zavžil svojega Zveličarja. Potem je pa spet omahnil na ležišče. Gospod so medtem molili molitve in mu podelili še sveto poslednje olje. Gašpar Suinta se ves čas ni ganil. Ko je po končanem opravilu — gospod so bili še v sobi — Neža stopila k njegovi postelji in ga prišla za roko, je bila mrzla. Gašpar Suinta ni več živel.

Sosedje so pričeli pripravljati za pogreb. Mošta ni bilo več, ker so ga že vsega izpili obiskovalci, drugega blaga tudi ne, a denarja še manj. Koča je bila skoraj podrtja in vinograd popolnoma zapuščen. Vse skupaj ni bilo vredno, da bi se plačal pogreb. Toda vsakdo je dal nekaj, ta desek za oder, drugi prt, da so ga pogrnil, tretji je obljubil, da bo zastoj nosil, čuli so pa pri njem noč in dan, dasiravno ni

vsako odgovornost za vse posledice, ki mogoče nastanejo. (Smeh pri nemških svobodomiselnih. Pritrjevanje pri Slovencih.) Zaradi odločnega, popolnoma umestnega nastopa v varstvo pravic slovenščine v štajerskem deželnem zboru so zdvijali vsemogočni nemški svobodomiselniki. »Grazer Tagblatt« obliva dr. Korošca z golido gnojnice. O slovenščini piše list nemškutarjev in luterajnarjev, da je vinodiški idiom. Grozi Slovencem z nemškim odgovorom, če bodo izzivali. Tudi »Tagespott« že boli želodec. Ni ji prav, da so prišli naši poslanci v štajerski deželni zbor z znaki »Orla«. Vsenemška svobodomiselnika gospoda se že še privadi slovenščini, ki jo itak dobro razume in tudi govori. Tudi štajerski namestnik se še nauči takta. Ostriše veter veje v štajerskem deželnem zboru. Naši ljudje nimajo navade, da po zgledu naših liberalcev poznajo slovenščino le pri šumečem šampanjcu. Zato naj se Nemci v graškem deželnem zboru lepo privadijo takta. Še večkrat bodo imeli priliko, da jim zadone slovenski zvoki na njihova štajerskega pokvarjenega nemškega idioma navajena ušesa. Odločen dr. Korošec nastop odločno pohvalimo in smo ponosni na moža naše slovenske krščanske demokracije! Zdaž Buch!

Najvišje vojaško sodišče in Čehi.

»Lidové Noviny« poročajo: Najvišje vojaško sodišče je zadnje dni razsodilo, da besede: »Čechisches Luder! Čechische Bagage!« ne tvorijo vojaškega hudodelstva. Dozdaj se je smatrala vsaka taka žalitev za vojaško hudodelstvo. Zadeva je ogorčila češke kroge.

Dnevne novice.

+ Kranjski deželni zbor je sklican od cesarja na dan 23. septembra.

+ Za slovenske pravice na Goriškem.

Prepozno za včerašnjo številko smo dobili iz Gorice naslednjo brzojavko: Dr. Gregorčič je včeraj v imenu stranke brzojavno protestiral pri ministrskem predsedniku proti temu, da bi vlada sistirala svojo naredbo o premestitvi slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico. Poslanec Fon je odšel v Trst na namestništvo.

+ Slovenske učne knjige za zgornjo gimnazijo. Zgodilo se je nekaj nepričakovanega. Sklenjeno je bilo že, da se vpelje že v tem šolskem letu slovenski pouk na zgornji gimnaziji in so tudi knjige že spisane. Došli so dijaki v Ljubljano in že kupujejo knjige, tudi profesorji so bili v trdni veri, da bodo poučevali v slovenskem jeziku. A kar naenkrat je deželni šolski svet — dasi o tem v zadnji seji ni bilo govora, ker so vsi slovenski člani to stvar smatrali za definitivno rešeno — v kljub prejšnjemu jasnemu sklepu kar naenkrat prepovedal, gotovo na ukaz od zgoraj, rabo sloven. knjig. To je pač nečuvstvo in v največjo škodo dijaštvu in šolskemu pouku. Zato je sklenil deželni odbor, ki je najodločneje gmotno in moralno podpiral spisanje učnih knjig, oster protest proti takemu početju, z zahtevo, da se nemudoma uvede slovenski šolski pouk in reši odobritev šolskih knjig od strani ministrstva.

+ Izkušnja na vrhniški mlekarski šoli. Včeraj se je vršila javna izkušnja na vrhniški mlekarski šoli. Predsedoval je izkušnji deželni glavar pl. Šuklje, ki je razdelil izpričevala in v prisrčnem govoru izrekel zahvalo učiteljstvu in čestital mladeničem k lepim uspehom, o katerih je podala ta izkušnja tako lep dokaz. Navzoči so bili komercialni svetnik Povše, deželna odbornika dr. Lampe in grof Barbo, deželna poslanka Kobi in Galle, predsednik goriške kmetijske družbe Jakon-

bilo pijače. Samo Matijček je dal nekaj liruševca za pogrebce.

Ko je Gašpar Suinta iežal na odru, je stopil v koč, z bajonetom v roki, žandar Salamander, da bi izvršil povelje sodniške gosposke in ga spremil v ječo. Sosedov stric so pa pristopili k njemu in pokazali na oder:

»Tukaj je!«

Žandar Salamander je snel čako — prvič danes vpričo ljudstva — držal v eni roki čako in bajonet, z drugo pa prijel za kropilo in pokropil Gašparja Suinto, ter molil s sklonjenimi kolena in povešeno glavo za večni pokoj njegove duše. Potem je pa šel iz sobe spremljan od kmetov, ki so se z njim prijazno razgovarjali in pri odhodu je vsakemu stisnil roko.

Mrzel veter je pihal in prvi sneg je naletaval, ko so ga nesli popoldne proti večeru gori k svetemu Križu in ga pokopali kakor reveža, ker ni zapustil dovolj za svoj pogreb.

Tako je umrl in tako je živel naš Gašpar Suinta, ki je bil rojen umetnik, blaga duša in lep značaj, a ga je vendar celo življenje preganjala postava in ni imel nikdar nič dobrega v življenju.

Bog mu daj večni mir.

čič in vodja kmetijske šole Dominko ter več domačinov iz Vrhneke in okolice, zlasti načelnik mlekarne g. Tršar. Kakor se čuje, namerava se tudi Goriška udeležiti mlekarne šole na Vrhniški mesto da bi ustanovila svojo šolo. To se nam zdi umestno, ker se je Vrhnika izkazala kot izvrsten sedež za mlekarško šolo. Tudi tu se je deželni glavar jako priznalno izrekel o lepi ureditvi in umnem vodstvu te šole ter izjavil, da se morajo take ljudstve res koristne šole ustanoviti tudi v drugih primernih krajih na Kranjskem.

+ Imenovan je za začasnega vodjo višje Fran Josipove gimnazije v Seretu naš rojak g. prof. Jos. Jenko.

+ Novi društvi. C. kr. deželno predsedništvo je potrdilo pravila »Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva« v Dravtjah in podobnega društva v Tomišlju.

+ Okrožnik zdravnikom v Kočevju je imenovan dr. Otokar Hawlina, doslej praktični zdravnik v Trziču.

— Strela. Iz Kostanjevice na Dolenjskem se nam piše: V sredo, dne 15. t. m., je udarila strela v hišo Franca Črnetiča. Zgorelo je ostriše in nekaj hišne opreme. Škode je nad 1500 K. Zavarovan ni bil nič.

— Umrla je včeraj v Kamnigorici ga. Ljudmila Pleničar, roj. pl. Kappusova. Umrla je pri svojih starših. Bila je dobra, krščanska žena, izvrstna učiteljica. Bog obudi slovenskemu narodu še več takih učiteljic! Naše odkritosrčno sožalje žalujočim staršem in soprogu. Pogreb je bil danes, v petek, ob pol 11. uri.

— Tridnevne duhovne vaje za preč. gg. duhovnike bodo v rezidenciji oo. jezuitov v Ljubljani od 20. do 24. septembra, 4. do 8. in od 18. do 22. oktobra.

— Veselica kranjskogorske podružnice S. P. D. je bila res prav zanimiva »kmečka očet«, katere se je udeležilo veliko Mojrstrancev in Dovljanov, Kranjskogorcev, Korencev in Ratečanov, pa tudi nekaj Leščanov, Podnartčanov in celo Čerklijancev iz Goriškega, v nar. noši. Sprevid svatov je bil zelo dolg in je imel kakih 60 parov. Noše so bile zastopane vse gorenjske in so nudile ravno zaradi velike raznolikosti prav interesanten pogled in tvorile prav lepo sliko. Zabava je bila prav domača in ljudstvo jedino v tem, da se kaj takega še ni privedilo. Tudi dohodki veselice so prav ugodni.

— Težak krompir. Franec Bizjan, posestnik v Spodnji Šiški, je izkopal jako velik krompir. Ko ga je stehal, je videl v svoje začudenje, da tehta 99 dekagramov.

— Nova zvonova dobi župnijska in dekanatska cerkev v Moravčah. Veliki zvon tehta 52 stotov, drugi pa 28 stotov. Stari zvonovi so se prenovili.

— Rodovitna trta. G. Mates Zinnauer, zastopnik pivovarne bratov Reininghaus, je vzgojil na dvorišču hiše št. 61 v Spodnji Šiški trto, na kateri dozori z ozirom na velikost zelo veliko jagod. Letos je s sadom preobložena in ima gotovo nad 1500 jagod. Trto si lahko vsakdo ogleda.

— Ruski tatovi v Trstu. Iz Trsta poročajo: Predvčerašnjim se je sporočilo policiji v par urah od štirih trafikantinj, da so bile okradene. V prodajalno so prišli štirje gospodje, izmed katerih je eden, medtem ko se je druge streglo, ukradel več sto kron. To se je zgodilo v štirih trafikah. Policija je dognala, da so bile to ene in iste osebe v vseh štirih slučajih in da so tatovi Rusi; vendar nima o njih nobenega sledu.

— Samoumor stotnika. 15. t. m. korakal je na čelu bataljona, ki se je vračal z vaj, stotnik Aleksander pl. Živković od 46. pešpolka v Segedinu. Naenkrat poveljuje »stoj« ter se nato poda v bližnji gozd, kjer se ustrelil. Vzrok samoumora je baje ta, ker je pri zadnjih orožnih vajah krivo razumel neko povelje višjih, vsled česar je njegov polk izgubil svojo ugodno pozicijo. Živković je bil star 35 let.

— Prvi domači podmorski čoln. 14. t. m. so v Pulju preizkusili nov podmorski čoln, ki ga je kot prvega zgradila reška tvrška Whitehead na Reki za avstro-ogrsko mornarico. Poizkus se je povsem obnesel in se je doseglo maksimalno hitrost 10 vozlov na uro, s čemer je dosežen svetovni rekord.

— Aretirani laški zrakoplovcji so izpuščeni, ker se je dokazalo, da niso imeli namena ogleduštva.

— Pasji kontumac je kočevsko okr. glavarstvo raztegnilo tudi na občini Velike Poljane pri Kočevju in Turjak, ker se je konstatovala pri nekom psu v tamojnji okolici steklina.

— Z Jesenic se nam piše o notici »Nevarni delavec: Na Frzinah na Javorniku sta se sprla fužinska delavca Janez Trček in Anzeli, ker je slednji prvemu očital, da svoje delo malomarno opravlja. Res je, da sva se sprla, pa le zato, ker je bil Anzeli vinjen. Ni pa res, da bi mi bil tamojnji inženir ukazal, naj bodem miren in grem za 14 dni na svoje stalno mesto, ni res tudi, da bi si bil delo izbiral, res pa je, da mi je inženir ukazal za 14 dni iti na plac, potem pa dobim obračun. Ni res, da bi se bil klatil po tovarni, res pa je, da sem prinesel svojemu namestniku ključ. Ni res, da sem

šel zato v turbino, ker sem hotel Levičnika nafariati, da bodo delavci delo ustavili, res pa je, da sem šel v turbino, ker so mi delavci rekli, naj dam za pijačo. Rekel sem jim, da imam vino doma, naj delo ustavijo in gredo z menoj, potem sem pa v šali rekel Levičniku, naj turbine ustavi. Ni res, da bi bil z obema rokama zagrabil za krmilno dvigalo, res pa je, da se nisem dotaknil dvigala. Ni res, da bi bil jaz to kaznjivo dejanje ponovil, res pa je, da se nisem niti dotaknil Levičnika. Javornik, 13. septembra 1909. Ivan Terček.

— **Iz Semiča.** Zadnje nedeljo so osrečili s svojim pohodom semiške prebivalce črnomaljski in metliški Sokoli in seveda, ker bi bilo samim v Semiču — predolgočasno, pripeljali so s seboj tudi Sokolice. Oboji pa so se zbrali v Semiču na povabilo in aranžma tukajšnjega dijaka III. razreda novomeške gimnazije, ki se baje bojuje s pričetki algebre. Od zmage je menda odvisno, ako se dotično dijače povspne za razred višje, ali pa pade nazaj v svoj dosedanji razred kot rep. Zato pa tem potom prav iskreno čestitamo Sokolom, osobito pa Sokolicam, na finem čutu odziva na takem povabilu! Da se pa vsaj nekoliko reši blamaža sokolskega sestanka v Semiču, morala je — samoočisti — na »pomoč« požarna bramba iz Semiča. Pozdravil je Sokole in Sokolice v imenu požarne brambe tukajšnji dacar povdarjajoč, kako neizmerno ga veseli, da so si Sokoli zbrali ravno Semič za svoj zlet. — Prav ste povedali, gospod dacar, kajti ravno od črnomaljskih in metliških liberalcev je odvisno, ako vam bo mogoče ob letu še v Semiču pozdravljati kako eminentno liberalno-svobodomiselnostno društvo, kakoršno je sokolsko. S tem dejstvom namreč že vi danes računate, vas razumemo! — Pozdrav se je nadalje gibal v višku, češ, da je sokolsko društvo pospeševatelj slovenske narodne ideje. Dobro tako! Konsekventno bi torej bilo, da bi bili šli vi, gospod dacar, v družbi tako slovečega pospeševatelja slovenske narodnosti, takoj na pravo mesto, kjer se boj za obstanek slovenskega jezika že pričinja — na Rečice ter tam nadaljevali in hladili svojo navdušenost za besedo materino s Kočevarji, a žal, da ste ostali v nižini in bili zadovoljni, da si navdušenje hladite s kozarcem »svežega piva« pri Bukovcu, kjer ni bilo po mnenju Semičanov prav nobenega narodnega nasprotnika. A naravnost pa smo občudovali sklep vašega pozdrava, gospod dacar, ki ste ga izrazili z besedami: »Žal, da so pri nas razmere še take...«, namreč mislili ste si in znabiti tudi Sokoli, »kakoršne nam liberalno mislečim, in delujočim ljudem niso vse« — toda na glas ste pa povedali, »katere nam niso pripuščale vam privediti dostojnejšega sprejema!« A vzlic temu ste se držali »kot junak v uniformi požarne brambe« pozdravljati liberalno sokolsko društvo v imenu »semiškega prebivalstva.« Kaj ni bilo tako? Sedaj pa še nekaj vprašanj. 1. Kaj ne zabranjujejo šolske postave novomeške gimnazije dijakom vsako udeležbo pri takih društvih, kakoršno je sokolsko? 2. Kateri izmed županov je pooblastil dacarja, da pozdravlja v imenu semiškega prebivalstva liberalno sokolsko društvo? 3. Ali je to zahvala požarne brambe deželnemu odboru za dosedanje podpore in novo priporočilo v prihodnjic, ako ta priraja sprejeme liberalnim društvom? 4. Ali menijo liberalni Črnomaljši in Metličani, da so okoličani odvisni od Črnomlja in Metlike, ker hodijo ponujati svoje liberalno mišljenje v obliki malookusnega in v naši deželi že obrabljenega sokolskega društva v kraje, v katere jih nihče vabil ni!? Odgovor na predložena vprašanja bi rad zvedel eden v imenu obsežne semiške župnije, ki do sedaj še ni nikdar pokazala svetu liberalnega lica, temuč vedno stala nevstrašeno na strani S. L. S. Zato se pa tudi opravičeno dvomi, da je bila zadnja sokolska prireditev v Semiču v smislu semiškega prebivalstva, o čemur so se utegnili Sokoli na licu mesta osebno sami prepričati!

— **Orla,** dobrega telovadca in ob enem trgovskega pomočnika iščejo pri telovadnem odseku v lepem štajerskem Sent Juriju ob južni železnici. Vodil bi naše fante, ki jih bo kmalu do 40, pa bi nemudoma dobil službo pri našem somišljeniku trgovcu. Godilo se mu bo izvrstno, ako bo priden in vnet, kajti za delo Orla so tla v kraju in njega okolici kakor nalašč. Kdor torej želi v Sentjuru na zelenem štajerskem, ta naj se zgasi pri g. Tersegglavu v uredništvu »Slovenca«.

— **Deževno vreme v Hercegovini,** ki vlada že od 20. m. m., jako škoduje grozdju in tobaku. Grozdje je začelo pokati in gnjiti, za tobak pa, ki je letos izredno bujno vrasel, se boje, da bi jel plesniti ali bi sicer izgubil na kakovosti. Po nekaterih nasadih je tobak tako visok, da mu tudi najvišji človek ne seže do vrha in posamezni listi so tako veliki, da bi se moglo z enim pokriti manjšo pisalno mizo.

— **Trgovska in obrtna zbornica za Bosno in Hercegovino** se je slovesno konstituirala 14. t. m. v svečani mestni dvo-

rani v Sarajevu. Za predsednika je bil izvoljen z absolutno večino glasov g. Nikola Berković; dobil je 40 glasov. Srbi so oddali svojih 17 glasov Gliši Jeftanoviču. Pri volitvi podpredsednikov so se glasovi razbili. Končno sta bila izvoljena: Ješua D. Salom, bankir v Sarajevu, za trgovsko sekcijo z 38 glasovi in Ahmed Ramić za obrtno sekcijo s 37 glasovi. Za namestnega predsednika je bil s 37 glasovi izvoljen Abdaga Šahinagić. Ko so Srbi izpredvideli, da ne bodo prodrli z Jeftanovičem, so demonstrativno zapustili dvorano.

— **Iz Rašice pri Turjaku** se nam poročata sledeče: Iz Rašice, Roba in Škocijanske fare vozijo vozniški na postajo Dobropolje raznovrstno blago in sicer v daljavi od pol do dveh ur. Na postaji pa ne sprejemajo voznega blaga za brzovožnjo in povzetje, in tudi ne restante, tako da morajo vozniški blago voziti zopet nazaj. To je nedostatek, proti kateremu moramo najodločnejše protestirati in zahtevamo od železniške uprave, da napravi v tem oziru red. Ker se blago na vseh železnicah sprejema po povzjetju brzovožno in tudi restante, bi si mogli misliti, da gospod načelnik kmete le šikanira in jih morda tudi pravilno ne razumeva. Ako je temu tako, naj gospod ne misli, da ne dobimo odpo-

Darovi.

ZA NARODNO OBRAMBO.

333. G. Postružnik Marija, veleposestnica, in nekaj katoliških narodnjakinj, 20 K.
334. Fr. Ogradi, opat v Celju, 20 K.
335. Ivan Nep. Sirknik, Celovec, 20 K.
336. Izobraževalno društvo v Retečah pri Škofji Loki 20 K.
337. Val. Mikuš, župnik, Sv. Jurij ob južni železnici, 20 K.
338. M. Zemljčič, župnik, Sv. Jurij ob Pecnici, 20 K.
339. Alfonz Blažko, kurat, Mirnik, 20 K.
340. Vaclav Vondrášek, župnik v Ambrusu, 20 K.
341. Slovensko bralno društvo v Škofji Loki 20 K.
- 342., 343., 344. Marko Natlačen, cand. iur. v Vipavi poslal od: hranilnice in posojilnice v Vipavi 30 K, in njenih odbornikov 30 K, skupaj 60 K.
345. Vaclav Filler, župnik, Dole pri Litiji, 20 K.
346. Dr. V. Gregorič, primarij v Ljubljani, 20 K.
347. Ivan Soukup, župnik v Stari Oselici, 20 K.
348. Alojzij Arzenšek, župnik, Vitanje, 20 K.
349. Jakob Knaflič, župnik, Loče pri Beljaku, 20 K.
350. Hranilnica in posojilnica v Mengšu, 20 K.

Nadalje so poslali: G. R. Strnad, c. kr. davčni preglednik, Trnovo pri Il. Bistrici 5 K. — Katoliško - narodni dijaki na Bohinjski Bistrici 15 K. — I. Premur, št. Vid pri Vipavi 5 K. — Jakob Čemažar, župnik, Kostobona pri Kopru v Istri 1 K. — Maks Mastnak, cerkvenik, dež. bolnišnica, Ljubljana 1 K.

× × ×

Potrebujemo še mnogo novih darovalcev, zato ponavljamo prošnjo, naj bi posebno v dne, ko nam je vlada prepovedala narodno obrambno enketo, »radikalcem« pa dovolila razne prireditve — bili najmnogobrojnejši darovi za sklad obmejnih Slovencev naš najprimernejši odgovor. **Nabirajte v teh dneh povsod za narodno obrambo!**

× × ×

— **Za Slovensko dijaško zvezo** so darovali: posojilnica v Vipavi 50 K, župan Stanonik 20 K, vipavska duhovščina na konferenci 22 K. Vsem častitim darovalcem prisrčna hvala! Priporočamo se še nadalje vsem somišljenikom, da nas blagohotno podpirate. Pošiljajo naj se vsi darovi za sedaj na naslov zvezinega predsednika: cand. iur. Marko Natlačen, Manče pri Vipavi.

× × ×

Darovi za nagrobni spomenik pok. g. prelatu J. Rozmanu.

Zbirka bl. g. Josipa Bahovca, trgovca in g. Ivana Podlesnika, trgovca, 172 K 90 v, zbirka bl. gospe Helene Tomc in gospe Marije Jarc 111 K, zbirka c. gospe Marice Krivic in Micke Modic 110 K 95 v; dar. bl. g. Fr. Leskovića, posestnika in blagajničarja »Ljudske posojilnice« 140 kron; neimenovan po vč. g. župnem upravitelju Ivanu Barle 50 K.

— **Nedavno »Slovenca« priložene položnice ki imajo natisnjeno »Sklad obmejnih Slovencev«, naj se rabijo samo za pošiljatev denarja narodno - obrambnemu odseku,** ne pa tudi za naročnino ali pa kakke druge pošiljatev. Prosimo pa, da se vse razposlane položnice z napisom »Sklad obmejnih Slovencev« res izpolnijo in odpošljejo!

Ljubljanske novice.

RADIKALNA KLAVERNOST.

Vseh radikalcev je

180 — (80 Čehov + 10 Hrvatov) = 90.

»Sprejem«, — kj ga ni bilo.

Včerajšnji »Slov. Narod« je pozval vse ljubljanske »napredne« Slovence, naj se gotovo spontano v impozantnem številu zberu ob tri četrt na sedem na južnem kolodvoru, da pozdravijo mile goste, namreč češke radikalne dijake, ki naj bi se bili pripeljali v Ljubljano. Sli smo i mi na južni kolodvor, da si ogledamo sprejem, da vidimo, kdo da so tisti možje, ki s svojo zmernostjo dajejo v vsakem oziru jamstvo, da se septemberska neumna obietnica mirno in dostojno dožene, kakor je približno zapisal dr. Tavčar v včerajšnji »Narod«. Zmernega dr. Tavčarja, ki je podpisal znani oklic na druge, ni bilo k sprejemu. Pa »Narod« je včeraj s sprejemom pošteno potegnil Ljubljance, ki so mu verjeli in prišli na južni kolodvor. Liberalnih velikih »zmernih« kapacitet na kolodvor ni bilo. Vodil je sprejem, ki ga ni bilo, nad vse »zmerni« Ribnikar. Ko je čul dr. Oražen, da pridejo Čehi, se je v dvovprežni kočiji pripeljal na kolodvor povedat češkemu bratom, da je svojo pivovarno prodal Nemcem in da bodo Nemci to pivovarno v proslavo 20. septembra dne 1. oktobra zaprli. Prišli so razven dr. Oražna še občinski svetniki Franchetti, Sajovic, dr. Švigelj, mestni in vladni policijski uradniki, mestni in vladni detektivi, policaji, nekaj »zmernih« radikalnih študentov, »zmerni« lib. dame v tisti starosti, ko postane ženska v Trstu interesantna. »Interesantne« dame so prinesle seboj, kakor smo videli, cenene poljske cvetlice, natrgane na ljubljanskem Gradu in na ljubljanskem Barju. Pripelje se tisti vlak, ki naj bi pripeljal češke radikalne dijake. Ni jih bilo. Ej, zabava velika, ko smo opazovali dolge obraze tistih, ki so čakali na češke radikalne dijake. Kaj je, naj je vlada jih ustavila, so klical tisti »zmerni« fantički, ki so vodili lanske septemberske izgrede. Ribnikar pravi ljudem, da so zamudili Čehi zvezo in da pridejo z gorenjskim vlakom ob 8. uri 42 m. Prosi, naj se pride k sprejemu. Ljudje godrnjajo in odidejo. Prvi akt »Sprejema, ki ga ni bilo« končan. — Drugo dejanje: Manj ljudi, kakor pri prvem aktu komedije. »Gorenjec« pripiha. Čehov ni. »Na zdar, Zalar!« vzklikne eden, ker stopi iz vagona nadsvobodomislec Zalar v cilindru in v polnem svobodomiselnem biksu. Zalar se je peljal dopoldne ob 11. uri 40 minut Čehom naproti, a mora imeti slab nos, ker ni Čehov dobil in pripeljal seboj. Še daljši obrabi kot pri prvem aktu. Nekaj čeških igralcev in igralke se nahaja na peronu. Lahkoverneži čujejo njihov češki pogovor in mislijo, da so to češki radikalni študenti in študentkinje inkognito. Zakličejo »Na zdar!« Tiho Pst! Saj ni gostov, to so gledališki igralci in igralke. Še bolj se podaljšajo obrabi ljudem, ki jih je enkrat »Narod«, drugič pa Ribnikar pošteno potegnil. Mala množica je hotela biti še tretjič potegnena. In res je sledilo še ob 11. uri ponoči tretje dejanje, ko je zopet mala kopica čakala češke študente zaman. Tak je bil včerajšnji po »Narodu« napovedani »Sprejem, ki ga ni bilo«. »Narodu« se je posrečilo, da je nafarijal lahkoverne svoje ljudi in pripomogel, da je »nemška« južna železnica napravila s peronskimi vstopnicami nekaj »kšefta«. Če spiše o »Sprejemu, ki ga ni bilo« komedijo Cankar, nam še ni znano. Samo to znamo, da bo storil Boltutu Pepe svojo dolžnost. — Okolu 80 čeških dijakov se je pripeljalo v Ljubljano danes ob 7. uri 12 minut jutraj. Na kolodvoru sta jih sprejela le dva slov. radikalna dijaka. — »Rana ura, zlata ura«, menda za radikalce ne velja, čim več »navdušenja« imajo. Vzrok, da čeških radikalcev včeraj ni bilo, tiči v tem, da so v Klein-Reiflingu za pol ure zamudili vlak.

»Zborovanje.«

Zgoraj smo opisali včerajšnji »slovesni sprejem« na kolodvoru. Množic — ni bilo. Zvečer so se »radikalci« klaverno zatekli v dvorano hotela »Tivoli« (»Švicarija«) k sprejemnemu večeru. Ta dvorana se niti primerjati ne dá s sijajno in ogromno dvorano, v kateri se je slovensko katoliško narodno dijaštvo ob nabit polni dvorani in velikem oduševljenju zbralo pred tedni k pozdravnemu večeru. Že to dejstvo je na radikalce jako žalostno vplivalo. In danes? Shod se je vršil po § 2. Napovedan je bil v veliki dvorani »Mestnega doma«, pa ta bi zevala praznote — zato so se radikalci raje potegnili v dvorano hotela »Tivoli«. Vseh udeležencev je bilo 150 do 180, več gotovo ne, med njimi češki gostje in okoli 20 ljubljanskih srednješolcev. Kdo bo pa hodil v Ljubljano, če Žerjav iz nje leti? Pri vohu je vsakdo moral pokazati vabilo na ime! Klavernost! In tu smo primerjali sijajni sestanek katoliško narodnega dijaštva poln oduševljenja, z nad 400 udeleženci, spremljajoče ga nav-

dušenje našega občinstva, pozdravljajoče ga zastopnike dežele, ljud. organizacij — tu pa še Hribarja nismo opazili, da bi dal blagoslov delu aranžerja radikalnega dijaštva agitatorju za »Svobodno Misel« Zalokarju. Udeleženci so sedeli pri pogrnjenih mizah, katerih je bilo gotovo 25, kar bi bilo za »Tivolijevo« dvorano, v kateri bi se vršil vsaj nekoliko vpoštevavanja vreden shod, polovico preveč.

Tovariš Korun predseduje shodu. Shod pozdravljajo: dva Čeha in en Hrvat. G. Zalar pozdravi shod v imenu ljubljanske svobodomiselnosti sekcije. Izvaja sledeče: Če tudi ne bodo hodila pota narodno radikalnega dijaštva s svobodomiselnosti identično, pač pa paralelno in on stoji na stališču, da temu pač nihče ne bode ugovarjal. G. Ribnikar pozdravi shod v imenu izobraževalnega kluba. Navzoči so poročevalci »Slovenskega Naroda«, dnevnika »Ljubljancanka«, »Gorenjca« in treh čeških listov. Ref. tov. Zalokar navaja v svojem predavanju zgodovino slov. nar. radikalnega dijaštva in pravi, da se po kazali prvi pojavi te struje pri bolj energičnih in talentiranih srednješolcih. Potem pozivlja na delo in stavi v prvo vrsto knjižnice. Pravi tudi, da »klerikalci« ustanavljajo svoje knjižnice in nočejo knjižnic radikalcev. Klerikalci so zoper izobraževalno delo (!!), toda za njihovo politiko ga potrebujejo in zato so začeli ustanavljati knjižnice, izobraževalna društva itd. Pozivlja tovariše k delu in pravi, da je bolje, ako je manj ljudi »med nami« in delavnih, kot pa polno in lenih. Radikalci imamo pa takorekoč »elito« slovenskih dijakov v svoji organizaciji.

Zanimanja za shod je bilo prav malo; nekateri so pili, drugi zopet semtertija hodili. Med navzočimi smo tudi opazili dr. Trillerja in nekoliko gospodičen z liceja. Pozdrave so poslali: dr. Tuma je poslal pismo iz Gorice, dr. Rekar, inž. Paulin, celjske narodne gospodične, celjski starešine narodnega dijaštva in še nekateri. Hrvatje so poslali eno samo brzovajko. Žerjavove brzovajke še pričakujejo. Radikalni miserere je torej popoln.

Svetujemo »radikalnemu« slovenskemu dijaštvu, naj danes zvečer pri koncertu v najlepšem miru muziko poslušajo in naj se prav nič ne dá razburjati po »Narodovih« člankih. Naj pusti, da bodo škodovali na zdravju samo tistemu, ki jih piše.

lj **Kdo terorizira?** »Slovenski Narod« je v ponedeljek debelo tiskano priobčil notico, naj bodo trgovine, gostilne in obrti v ponedeljek 20. t. m. za nekaj ur zaprte. To je bil pač terorizem najhujše vrste in sedaj si upa dr. I. T., ki včeraj kakor kako Veličanstvo v »Narodu« v množini govori, trditi, da o kakem terorizmu sploh govora ni bilo! Takoj, ko je »Narod« vrgel v svet zgoraj omenjeni debelo naloženi terorizem, smo proti takemu terorizmu in diktatorstvu od strani kake posamezne nerazsodne mladoradikalne osebe najodločnejše protestirali. Pravijo, da je Ribnikar si vzel tako oblast nad »Narodom« in ljubljanskim prebivalstvom ter da dr. Tavčar politično živi le od milosti takih gospodov, kateri ga le še trpe za razne podpise pod svoje oklice. Včeraj pa »Sl. Narod« že piše »da na dan 20. septembra sploh ne bo po dosedanjih dispozicijah nobene priredbe. Menda je s tem »Narod« priznal, da je imel »Slovenec« prav, ali pa ve — da smo v Ljubljani že tako daleč, da je odklenalo izvestnemu terorizmu. S tem je sedaj po najnovjšem, to pot drobno tiskanim »Narodovim« zatrdilom definitivno odpravljeno v ponedeljek 20. septembra tudi zapiranje dosedaj že dovolj oškodovanih trgovin, gostiln in obrtov — da bi se zaprle 20. septembra tudi odvetniške pisarne pa dr. Tavčarjev »Narod« itak ni zahteval.

lj **Kdo je lakaj?** »Slovenski Narod« je nas včeraj zato ker se mu »Slovenec« ob splošnem odobravanju ljubljanskega občinstva ni hotel vvesti na limanice in po nepotrebnem vabiti ljudi na cesto, kakor je to storil dr. Tavčar, ljubeznjivo opsoval z »žurnalističnimi lakaji« barona Schwarzja. In to zakaj? Zato, ker smo zapisali da je vlada prepovedala vse priredbe okolu 20. septembra. »Narod« upije včeraj, da mi vemo, kar baron Schwarz še misli storiti. Ali so pri »Narodu« res tako »žalostni«, da še čitati več ne znajo? Ali niso čitali, da je baron Schwarz dr. Lampetu, ko je šel protestirat proti prepovedi poljske gledališke predstave in narodno-obrambne enquete dejal, da dežela vlada sploh nobenih priredb okolu 20. septembra ne dovoli? Naravno je torej bilo, da smo smatrali, da bo dež. vlada merila z enako mero. Prepovedala je res javna zborovanja radikalcev in jim zborovanje dovolila le po § 2 ter prepovedala po dr. Tavčarju za nedeljo napovedani skupni obhod po mestu na pokopališču, dovolila jim je pa koncert za danes zvečer. **Radikalci so šli vlado lepo prosit,** v »Narodu« včeraj pišejo, da so poslali tudi »prošnjo — Bienerthu!!« Vlada, ki je nam prepovedala resni narodno - obrambni sestanek, je na te mile prošnje radikalcem dovolila

vinsko - pivsko prepojeni koncert! Tako se je hitro pokazalo, kje so odločni možje, ki zahtevajo svoje pravice in zanje nočejo prosjati pri vladi in kje so radikalni - la-kajski vladni prosjaki in klečepalci. Na taki manifestaciji radikalizma narodnim radikalcem iskreno čestitam! Ob takih ljudeh res lahko »grobovi tulijo«! In takim ljudem ki 24 ur ne vedo, kaj pravzaprav hočejo, ki so posebej konfu- znosti, naj bi mi dali brez pomisleka na cesti v roke slovensko mladino in sloven- sko delavstvo? Ne — le sami bodite in sami zase odgovorni!

Ij Radovljiški »Sokoli« so, kakor se govori, vladi naznanili, da pridejo v ne- deljo v Ljubljano v kroju in z zastavo, a vlada jim je to prepovedala.

Ij Nemških šol v Ljubljani kmalu ne bo treba, ako se bo število nemških otrok tako krčilo, kakor se sedaj kaže. Na mest- ni deški petrazrednici z nemškim učnim jezikom se je namreč za prvi razred ogla- silo samo 17 otrok. Najbrž pa še večina teh abecedarjev ne ume nič nemščine. Je že prav! **Otroci slovenskih staršev v slo- venske šole!**

Ij Poduk v italijanščini za S. K. S. Z. se zopet prične s šolskim letom. Kdor se ga hoče udeležiti, pride naj prihodnjo so- boto (18. septembra) v slovensko trgov- sko šolo na Kongresnem trgu ob pol 8. uri zvečer, da izve red svojega pouka. Pod- učevalo se bode štiri ure na teden v dveh ali treh oddelkih. Prvi oddelek rabil bode »Valentičev slovensko-italijanski navod«, ki stane 20 kr. (40 vin.) v sivih (ne v ze- lenih) platnicah; drugi oddelek pa malo nemško - italijansko Sauer-jevo slovnico, kateri se bode pridedal poduk o menicah in morebiti o knjigovodstvu v italijanskem jeziku.

Ij Nevarna poštna pošiljatev. V nabi- ralnik tukajšnje glavne pošte je neznan storilec vrgel mali zavitek z uzorci na- slovljen na Vekoslava Vidica pri gosp. Gregorcju v Rudolfovem. Ko je pošti- ni sluga pritisnil uradni pečatna dotični zavitek, je zavitek razneslo ter je bil pri tej priliki sluga na desni roki precej ope- čen. Dotični zavitek je bil napolnjen z več zamaški, kateri so bili na tajnem koncu izdobljeni in napolnjeni s strelivom. Le malo zamaškov je celih ostalo, vse druge je razneslo. Gotovo je imel storilec, po katerem se poizveduje, namen adresata ustrašiti.

Ij Prememba posesti. Gospa Jeglič ni prodala svoje hiše pred Škofijo glavni po- štilnici za 130.000 K, marveč jo je kupila kreditna banka za 260.000 K pod tem po- gojem, da si pridržijo gospa last do kleti deset let.

Ij S kolesom padel pod konja. Včeraj ob eni uri popoldne je pri hotelu »Union« neki kolesar po lastni neprevidnosti zavozil nasproti nekemu izvoščeku in padel s kolesom pod konja. Konj je obstal in se kolesarju ni zgodilo ničesar, pač pa je bilo kolo vse razbito.

Ij Umrla je gdč. Viktorija Zelenc, blagajničarka, 35 let, Poljanska cesta 31. V bolnici je umrla Franja Kapus, zaseb- nica, 27 let.

Ij Trpinčenje živali. Včeraj je na Rim- ski cesti nek hlapec konja tako z bičem pretepal, da je bil po životu vsled udar- cev ves gobast. Policijski stražnik je na- daljnje pretepanje preprečil in neusmilje- neža naznanil.

Ij Zatekel se je nekam v mestu dve leti star pes Bernhardinec. Kdor ga vja- me, naj to javi policiji.

Ij Izgubil je dijak Adolf Lorg srebr- no verižico z obeskom.

Ij Nov hotel. Pasarski mojster Leo- pold Tratnik na Sv. Petra cesti, ki name- rava svojo hišo preurediti v hotel, je od- povedal vsem strankam stanovanja.

Ij Kinematografi v Ljubljani. Kinema- tograf »Pathe« na Dunajski cesti bo pred- stavljal od 18. t. m. do 22. t. m.: 1. Oživ- ljena peč. (Komično.) 2. Umor kralja Hen- rika III. na Francoskem. Zgodovinska drama 16. stoletja. 3. Lov na polenovke. (Interesantno po naravi.) 4. Iz obraza v obraz. (Drama v 23. slikah.) 5. Luka kot borilec. (Komično.) — Kinematograf »Ideal« v poslopiju pri Maliču bo predstavljal od 18. do 22. t. m.: 1. Sprehod slonov po naravi. 2. Napoleon I. Zgodovinska pro- dukcija, trajajoča 40 minut. 3. Čudesni prah. (Komično.)

Ij Podkev kot orožje. Dninarja Ivan Markun in Ivan Bonač se že dalje časa postrani gledata in včeraj sta dobila pri- liko, da poskusita vsak svojo moč. Ko sta se dobila v neki zganjariji na Dunajski cesti, je začel Bonač Markuna izzivati, naposled pa sta si skočila v lase. Med pre- pirom je igrala glavno vlogo konjska pod- kev, s katero je Bonač tako udaril svojega nasprotnika po glavi, da ga je težko telesno poškodoval. Bonač je bil aretovan in so ga izročili sodišču.

Ij Ljubljanski ciparji imajo že nekaj let sem slabe čase. Nič več ni tistih veli- kih jat, ko se je na dan vjelo po 200 do 300 cip, in to brez posebnega truda in napora. V zadnjih letih se je vjelo po 10 do 15 cip in ciparja je mežavo jesensko vreme mo- ri olin močilo po ves dan. Videti je, da ta

vrsta ptic, ki so tvorile za ljubljanske ciparje posebno vabiljiv lov, ginejo od leta do leta in da kmalu pride čas ko bomo poznali cipe samo še iz pripovedovanja naših očancev. Na ljubljanski trg jih zad- nja leta več ne prinašajo, ker jih prej vse kot posebno slaščico pokupijo, če se sploh kaj vjame. Tudi letos so za ciparje silno slaba proročovanja in najbrže zopet ne bo nič iz te toliko priljubljene lovi. Največ so krivi tega na Laškem, kjer sploh bujno cvetijo ptičji lov in ki grozi v kratkem za- tretji mnogo ptičjih vrst.

NOVA SRBSKA ZAROTA V BUDIM- PEŠTI?

Mažarski listi poročajo, da se nahaja v nekem budimpeštanskem predmestju glavno zbirališče srbskih zarotnikov proti dinastiji Karagiorgjevič, in sicer je to hi- ša bivšega načelnika belgradskega kore- spondenčnega urada dra. Petrovića, ki je bil radi brošure »Srbija in Karagiorgje- viči« izgnan iz Srbije. K tajnim sejam neki redno prihajajo: justični minister in vodja narodnjakov Ribarac, poslaniški ataše Jakšič, vseučiliška profesorja Stojanović in Prodanović, dr. Govrila in drugi člani mladoradikalne in narodne stranke. Srb- ski konzulat v Budimpešti je svojo vlado obvestil o tej zaroti. — Koliko je resnice na tej vesti, ne vemo, a da so sedaj na vrsti Karagiorgjeviči, je seveda istina. Saj se to vrsti že ves čas srbske samostoj- nosti: Danes zarota in umor Obrenovićev, jutri pa Karagiorgjevičev; prvih je že nestalo, a njih stvar so prevzeli pri- staši, tako da krvne osvete med srbskimi knezi najbrže še ni konec.

INOZEMSTVO.

Odstopiti namerava angleški minister sir Edward Grey — Proti srbskim ropar- jem poziva na boj srbsko vlado časopisje. Iz Belgrada in Niša pobegli hudodelci so minuli teden umorili 15 oseb. — **Turška zmaga.** Pri Medini so porazili Turki Be- duine. — **Španci v Maroku.** Zadnje dni so Španci pred Melillo znatno napredovali. Vzeli so Kabilom dva topova in vjeli 400 sovražnikov. Tudi pri Penop de Gemori so se morali Mavri umakniti Špancem. Francozi postajajo na Špance ljubosumni, ker se boje, da Španci trajno zasedejo Rif. Francozi groze, da bi se trajnemu za- sedanju Špancev uprli. — **Na Daljnem Vzhodu** Rusom ne gre po volji. Ohlaja se vedno bolj prijateljsko razmerje z Angle- ško. Nemci tudi nagajajo Rusom. Zdaj ku- jejo rusko - kitajsko - ameriško zvezo.

Štajerske novice.

š Nov odsek v štajerskem deželnem zboru. Kakor poroča »Tagespost«, se na- merava ustanoviti nov odsek za obrtniške zadeve. Volitve v odsek se vrše danes, volitve deželnih odbornikov pa v torek.

— **Umrl je** včeraj, 16. t. m., popolnoči v mariborski bolnišnici posestnik in go- stilničar v Framu g. Michael Turner, star 59 let, brat dr. Pavla Turner. Bil je blag in miren značaj ter zvest sin sloven- skega naroda. Truplo prepeljejo v Fram ter položijo v rodbinsko grobnico. Bodi mu lahka domača gruda!

š Heil! »Lehrerbund« v Gradcu je brzjavno pozdravil načelnik narodne (!) stranke dr. Kukovec. Heil!

š Poučni tečaj za organiste. Cecilijino društva za lavantinsko škofijo priredi to leto zopet poučni tečaj za organiste v Mariboru od 27. do 30. septembra. Spored je sestavljen na podlagi dosedanje skušnje z ozirom na praktične potrebe organistov. Tako se bode temeljito obravnaval pouk v petju pri začetnikih (s praktičnim nasto- pom), vadil se bo koral, posebna točka je tematično preludiranje. Poleg predavanj bodo tiste dni naslednje glasbene prired- itve: 28. in 29. septembra ob 3. uri po- poldne slovesne vesperje v stolnici (pojo udeleženci tečaja); 29. septembra ob 9. uri dopoldne koralna maša v stolnici, 30. septembra slovesna sv. maša, pri kateri poje stolni zbor 6-glasno Missa Angelica od P. Griesbacher, 30. septembra ob 7. uri zvečer koncert v stolnici, pri katerem so- deluje znani virtuoz na orglje A. Kofler iz Gradca (spored se objavi pozneje). Pri tej priložnosti se vrši tudi občni zbor Cecilij- finega društva za lavantinsko škofijo in podpornega društva za organiste. Za sta- novanje in hrano bo preskrbljeno kot pri prejšnjih tečajih. Gospodje organisti, pri- dite v velikem številu! Prijave za udelež- bo sprejemata do 24. septembra gospod stolni kapelnik Fr. Trop, Maribor, stolno župnišče, in gospod profesor dr. Fr. Luk- man, Maribor, Gledališka ulica št. 2. — Prvo predavnanje se vrši v ponedeljek dne 27. septembra, ob 4. uri v prostorih kato- liškega delavskega društva, Flössergasse 2. — Ker stane prireditve tečaja ne le mnogo truda, ampak tudi denarja, prosimo vse prijatelje lepega cerkvenega petja, naj se spomnijo pri tej priliki Cecilijnega društva za lavantinsko škofijo in vpošljejo svoje letne prispevke.

š Mlatiča ustrelil. 15 let stari posest- nikov sin Anton Beranič v Cirkovech je

ponesreči ustrelil mlatiča Franceta Lu- beja. Obsojen je bil radi tega v 6mesečni strogi zapor.

Izpred sodišča.

Najvišje sodišče o stavkolomu. Naj- višje sodišče na Dunaju je pred nekaj dnevi izreklo sodbo, važno za delodajalce in delojemalce. Šlo se je za vprašanje, ali je očitanje stavkoloma razžaljenje časti. Okrajno sodišče je to vprašanje zanikalo in oprosilu nekega delavca obtožbe raz- žaljenja časti vsled očitanja stavkoloma in sicer z motivacijo, da v vprašanju, je- li kako dejanje more koga ponižati v jav- nem mnenju, nimajo sklepati ožji stanov- ski sodrugi, pač pa samo splošna javnost, ki pa ne vidi v tem, da hoče kdo delati, nič nečastnega. Vsled vzklica zasebnega tožitelja je pa prizivni senat spoznal to- ženca krivim žaljenja časti v smislu § 488. Vsled posredovanja generalne prokura- ture pa je višji sodni dvor dognal, da je bila ta sodba proti zakonu. Ta sodba se je preklicala in naročila nova razprava vzklicnemu sodišču. V utemeljitvi novega sklepa se povdarja, da se takozvani stav- kolom ne more smatrati za prelomitev dane besede. Ako se kdo vpiše v kako or- ganizacijo, je vprašanje, v koliko se ob- veže delati za namene te organizacije. Brezpogojno gotovo ne, kajti mogoče je celo, da kak sklep vodstva organizacije ni postavno upravičen. To bi bil n. pr. slu- čaj, da delojemalec brez postavne odpo- vedni zapusti delo. Ako se kdo upre take- mu sklepu vodstva organizacije, ne more sodišče nikdar v tem videti kak nečasten čin. § 2. koalicijskega prava ne zanikuje brez vzroka takim organizacijam vsak pravni upliv. Sklep vzklicnega sodišča, da je stavkolomstvo brezpogojno nečast- no, se vsled tega ne more označiti po zakonu upravičen.

Naročajte „Slovenca“!

UMOR IN SAMOUMOR V KAVARNI.

Iz Plzna poročajo. V neki nočni kav- rni je včeraj ponoči ustrelil četovadja 35. pešpolka Křižek 22 let staro nataka- rico Marijo Köcher ter je tudi sam sebe smrtno nevarno ranil. Baje je bila vzrok temu činu ljubosumnost.

Telefonska in brzjavna poročila.

KAJ BO S PREMEŠČENJEM SLOVEN- SKEGA UČITELJIŠČA IZ KOPRA V GORICO?

Trst, 17. septembra. Včeraj so radi tega vprašanja posredovali pri g. namest- niku italijanski poslanec Marani in sloven- ska poslanca dr. Rybař in Fon. Poslednja sta natančno razložila stvar z našega slo- venskega stališča in sta nepobitno doka- zala opravičenost naše zahteve. G. na- mestnik je vzel na znanje ta njuna izva- janja.

Trst, 17. septembra. »Edinost« poro- ča: V zadnjem trenutku smo doznali, da je ministristvo odredilo, da se takoj pre- mestje vsi štirje slovenski razredi koper- skega učiteljišča v Gorico, in sicer za se- daj provizorno.

Trst, 17. septembra. Laški listi vkljub brzjavki Ploja na dr. Rybařa, da vlada ni suspendirala svojega odloka, da pre- mesti slovensko učiteljišče iz Kopra v Gorico, vzdržujejo svojo prvotno vest, da je vlada, kakor se je dr. Maraniju na Du- naju zadržilo, premestitev suspendirala. Laški poslanci delajo zdaj na to, da se ta provizorična suspenzija izpremeni v defi- nitivno in da vlada izbere drug določen sedež. Da vlada v resnici hoče stvar na ljubo Lahov rešiti, dokazuje dejstvo, da je profesor Bežek, ravnatelj koprškega učiteljišča, ki je na dopustu, dobil nalog, da se vrne v Gorico poučevati in se vpiso- vanje učencev vrši v Kopru. **Zahtevamo od vlade, da pojasni brez ovinkov, kaj namerava in slovenski poslanci jo morajo prisiliti do takojšnjega jasnega odgovora! Nam se vse zdi, da brzjavka Ploja po- meni le pomirjenje, fiktivno dejstvo pa hoče zakriti! Nič slepomišenja!**

Gorica, 17. septembra. Ako vlada suspendira svojo naredbo, je za štrajk učiteljiščnikov vse pripravljeno. Uče- ljiščniki bodo v tem slučaju študirali na zasebnem učiteljišču na stroške naroda.

PODRECCA.

Reka, 17. septembra. Te dni je bil dospel semkaj znani svobodomiselnih puš- sek iz Rima, Podrecca, urednik »Osla«. Sprejem je bil jako žalosten, ker se ta pornograf vsem studii. Znano je, kako je znana »Illustrazione Italiana« nedavno dala fotografirati glavno Judeža Iškarijota iz Leonarda da Vincičeve »Zadnje ve- čerje«, zraven pa objavila fotografijo Podreccimo, in g'ej — nihče ni mogel raz- ločiti podobno od podob! Medtem ko je Podrecca na Reki v gledišču zabavljal in psoval, je P. Gemelli zbral v kapucinski cerkvi nebrojno množico, več tisoč, in

govoril o »Veri in znanosti«. Podrecca, intimen prijatelj Luchenijev, zaradi obre- kovanja že eno leto zaprt, se je včeraj odpeljal. Spremljalo je urednika »Osla« nekaj sto svobodomiselnih oslov, ki so pred kapucinsko cerkvijo začeli rigati. — Podrecca je bil ginjen in je nato v vagonu izginil. Potemtakem je zasmradil tudi kočček slovenske dežele.

LEX AXMANN.

Dunaj, 17. septembra. Pri debati o lex Axmann, katero je predlagal in branil Lueger, je zastopnik soc. demokracije Seitz izjavil, da deželni zbor glede vpra- šanja ni kompetenten, vrhtega pa bi kranj- ski in češki deželni zbor lahko sprejela enaki postavi in bi se se tem narodnostni boj le poostiril. — Konservativni krogi okrog »Vaterlanda« Luegerju hudo zame- rijo, ker je stopil pri tej krivični akciji sam v ospredje.

OGRSKE ZMEŠNJAVE.

Dunaj, 17. septembra. Grof Albert Apponyi, o katerem se mnogo namigava, da bo prihodnji ogrski ministrski pred- sednik je došel sem in bo od cesarja spre- jet v avdijenci. Apponyi izjavlja, da je ce- sarja sam prosil za avdijenco, da mu po- roča o izvedbi predloge o kongruji, mogo- če pa je, da bo vladar tekoma pogovora ga vprašal tudi o njegovih nazorih o po- litičnem položaju. Budimpeštanski »Nep- sava« ostro piše proti temu, da bi bil Ap- ponyi ministrski predsednik, češ, da se s tem prične gospodarstvo jezuitov. Weckerle se pripelje danes na Dunaj. V Bu- dimpešti bo v ponedeljek skupni ministr- ski svet, ki bo sklepal o odločilnih stvar- eh. »Budapesti Hirlap« poroča, da je vsled težkoč, ki se zbirajo na obnebu Košut opustil svoj provizorični načrt o razvozljanju zapletajev in da se pridruže- ju mnenju svojih ministrskih kolegov We- ckerla, Andrassyja, Apponyja, da je trajna ureditev mogoča le v rešitvi akutnih vprašanj. Weckerle je v zadnji avdijenci vladarju naznanil, da na Ogrskem ni mogoče dobiti pokritja za od vojne uprave zahtevanih novih vojaških bremen. Isto da je v Avstriji. Edino kar je mogoče je, da se skupni proračun reducira.

ARETACIJE V TRENTINU.

Trident, 17. septembra. Tu so zaprli osem Italijanov, med njimi, občinskega svetnika, ker so zapleteni v veleizdajsko afero.

MADJARSKI IMPERIJALIZEM.

Budimpešta, 17. septembra. Minister za trgovino Fran Košut je izdal nalog, da odslej vsi železniški vagoni ogrske drž. železnice, ki bodo v prometu izven drž- ave, nosijo na sebi ogrski grb.

SRBSKE ORGANIZACIJE V TURŠKI.

Belgrad, 17. septembra. Glavni od- bor srbske narodne organizacije v Turčiji se je sestal v Skoplju in pretresuje vsa tekoča vprašanja.

NEMŠKI KANCLER NA DUNAJU.

Berolin, 17. septembra. Nemški kanc- ler pl. Bethmann Hollweg pride 19. t. m. iz Monakovega na Dunaj. Kdaj ga bo sprejel naš cesar v avdijenci, še ni dolo- čeno.

Dunaj, 17. septembra. Nemški kanc- lar se jutri pripelje na Dunaj. Za v torek je povabljen k Aehrenthalu.

10.000 TURŠKIH URADNIKOV BREZ SLUŽBE.

Carigrad, 17. septembra. Vsled uka- za velikega vezirja se je zopet odpustilo iz službe 3000 državnih uradnikov z ute- meljitvijo, da niso sposobni za službo. Doslej je bilo iz istega vzroka že odpušče- nih 10.000 državnih uradnikov.

AVTOMOBIL POVOZIL PISATELJICO.

Berolin, 17. septembra. V Berlinu je povozil avtomobil 69 let staro pisateljico Ado Pinelli iz Dunaja. Šla je na cesto in ni slišala varnostnega znamenja. Poškodo- vala se je na glavi in so jo prepeljali v bolnico.

BOJKOT PIVA V BEROLINU.

Berolin, 17. septembra. Tukajšnja strokovna komisija grozi z bojkotom piva, ako se bo povišalo cene piva ali pa zni- žalo mero.

VELIKI POŽARI V GALIŠKIH PETRO- LEJNJIH VIRIH.

Boryslav, 17. septembra. V Tustano- vicah se je včeraj užgal ob 9. uri zjutraj rezervoar transportne in skladiščne dru- žbe. Ogenj se je hitro razširil in sedaj gori že nad 3500 petrolejskih vrečev. Požar povzroča velik dim in je veliko večji kot zadnji od Oil City Compagny. Gasilna akcija je skoro čisto nemogoča in delajc samo nasipe, da omeje požar. Vas Popiele proti kateri se razliva goreče olje, je v ne- varnosti. Škoda znaša že pol milijona kron in ona razrušenega rezervoarja četrt milijona. Požar traja danes še vedno.

Lvov, 17. septembra. V Boryslavu se je vnel tudi tretji rezervoar. Goreča teko- čina je tekla proti vasi Banja Kotovska Zgorelo je 160 koč. Tudi nekaj ljudi je po- nesrečilo.

Nevarnost ponemčevanja v ljubljanski okolici.

Ij V obrambo slovenske posesti v bližnji ljubljanski okolici. Bližnja ljubljanska okolica zadobiva vedno bolj predmestni značaj. Imenitna Hribarjeva stanovanjska politika je potisnila predvsem ljubljansko delavstvo a tudi druge proletarce v ljubljansko okolico. Obe Šiški, Glince, Moste, Seč in Vodmat, Zelena jama so danes kraji z mestnim prebivalstvom brez mestnih naprav. Posebno čutiljo pomanjkanje šol delavski starši. Obupen klic delavskih starišev nam je došel iz Zgornje Šiške. Hribar je prepovedal sprejemati okoličanske otroke v mestne ljudske šole, češ da hoče prisiliti okolico, da razširi svoje šole. Spodnješiška šola je zato tako prenapolnjena, da ne sprejema več otrok v šolo iz Zgornje Šiške. Lani so jih še sprejemali proti ogromni letni šolnini 20 kron. Ubogi delavski stariši iz Zgornje Šiške so plakali, a le plačevali. V Zgornji Šiški obstoja dvorazrednica, ki se zdaj po zaslugi deželnega odbora razširi v trirazrednico. Vsekakor morajo skrbeti poklicani krogi za to, da dobi ljubljanska bližnja okolica take šole, ki so primerne sedanjim razmeram in sedanjemu prebivalstvu. Šulferajn preži v Šiški na otroke slovenskih delavskih starišev. Nevarnost ponemčenja slovenskih otrok po Hribarjevi krivdi, ki zavzema glede na obisk ljubljanskih šol kramarsko stališče, obstoja. Nujno potrebno je zato, da se skrbi za razširjenje slovenskih ljudskih šol v bližnji ljubljanski okolici, umestno pa tudi z narodnega stališča, da se omogoči obisk ljubljanskih slovenskih ljudskih šol, dokler ne dobi bližnja ljubljanska okolica zadostnih ljudskih šol. Hribarju ne moremo čestitati, da s svojim paševanjem pospešuje obisk šulferajnskih ponemčevalnih šol.

BELGRAD - CETINJE.

Razširja se vest, da ima v kratkem priti za poslanika na Cetinje bivši srbski justični minister Paja Marinković. Ta mož je bil vedno pristaš Obrenovičev, ki jim pa kot poslanik ni dosegel najmanjšega uspeha. Svoj čas je bil poslan v Sofijo, da ondi uglaadi pot zblizanju Srbske z Bolgarijo, a doživel je popolen neuspeh; pozneje je bil poslanik v Atenah in je imel nalogo, doseči eno grških princezin za ženo Aleksandru, toda tudi tega ni dosegel. Ni čuda, da je padel v nemilost. Sedanjji vladi in Karagjorgjevičem je z vsemi silami nasprotoval, no, sedaj se je baje pobotal z njimi in ima iti v Cetinje, da ondi popravi svoje prejšnje diplomatske neuspehe. Njegova naloga bo, vreči sedanjo cetinjsko vlado dr. Tomanovića, čegar glavo že ves čas trdovratno zahteva stari lisjak Pašić. Pri tem mu bo pomagal Lazar Mijušković, ki bodi naslednik dr. Tomanovića. O tem možu piše dopisnik »Agramer Tagblatt«, da je zvit in neodkritosrčen politik, ki je že mnogokrat menjal politično smer, samo da bi dospel do zaželjenega cilja: do vlade. Tega moža se hoče poslužiti Pašić v dosego svojih in svoje stranke sebičnih ciljev. Pašić je bil tudi, ki je povzročil odpoklicanje Jovanovića iz Cetinja, ki je bil ondi jako priljubljen in je res uspešno deloval za prijateljsko zblizanje obeh dežel; sledil mu je Petković, ki je sedaj tri mesece ondi in si je znal istotako ko njegov prednik pridobiti ugled in simpatije cetinjskih krogov. No, ravno zato bo moral iti tudi on, in nasledil ga bo nerodni Marinković, ki si ga je Pašić izbral za svoje orodje. Iz tega je jasno, da dokler bo mešal niti srbske politike Pašić, med bratskima državama ne bo prišlo do iskrenih odnosov.

HOMATIJE V SRBIJI.

Politično ozračje v Srbiji je skozi in skozi nezdravo, zastrupljeno. Ne manjka ondi pravih, resničnih rodoljubov, toda njih delo ovirajo in spodkopavajo razne zle sile: deloma ruske intrige, a v prvi vrsti koristolovni politični špekulanti in šarlatani, ki morejo igrati svoje vloge le ob splošni politični korupciji. Ti so, ki Srbiji ne pustje kvišku, ki iznajdujejo vedno novih spletk, da morejo v kalnem ribariti. Žrtev teh špekulantov je tudi bivši prestolonaslednik Jurij, ki dela tudi sedanji vladi velike preglavice. Poroča se, da je bil nedavno pri ministrih Pašiću in Protiču in je zahteval, da plača vlada njegove dolgove v znesku pol milijona dinarjev in mu skupščina dovoli letnih 120 tisoč dinarjev apanaže. Ministrski svet o tem niti ni hotel razpravljati, a v Belgradu vlada mnenje, da bo končno princ le dosegel, kar zahteva, samo, da se ga domovina znebi.

Društva.

+ Pododbor S. D. Z. za Goriško. V ponedeljek, dne 20. t. m., se vrši v prostorih K. S. Z. v Gorici točno ob 9. dopoldne ustanovni občni zbor pododborja »Slovenske Dijaške Zveze« za Goriško. Vabljeni so vsi visokošolci, posebno bogoslovci in

abiturijentje, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Ij Vič-Glince. Tukajšnje kat. slov. izobraževalno društvo, ki letos kaj marljivo in živahno polnuje svoj program, hiti, da bi še pred zimo na prostem priredilo dve predstavi. Prihodnjo nedeljo, t. j. 19. sept. bodo nastopili s svojo prireditvijo Orli sami. Vprizorili bodo ob 4. uri popoldne na vrtu g. Pavliča tik cerkve priljubljeno veseloigro »Crevljar«. Po igri bo pa naš naraščaj v prostih vajah z zastavicami pokazal, koliko je napredoval v malem času svojega obstanka. Čisti dobiček prireditve je namenjen za napravo telovadnega orodja. Ker so naši Orli pred durmi ljubljane velikega pomena in so večinoma sinovi delavskih staršev in si brez pomoči od drugod ne morejo nabaviti telovadnega orodja, vabimo najljubneje naše somišljenike, da v lepem številu prihite na zlasti v zadnjih dni dobro znani in priljubljeni vrt g. Pavliča. S svojo udeležitvijo pri igri se bodo v prijetni jeseni najlepše razvedrili, našim vrlim Orlom pa pripomogli do prepotrebne telovadnega orodja.

— Katoliško izobraževalno društvo na Breznici priredi v nedeljo, dne 19. t. m. v prostorih stare šole zabavno veselico. Spored: 1. Tamburanje. Izvajajo društveni tamburaši. 2. Predavanje. Govori g. Albert Jeločnik. 3. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. Poslovenil Iv. St. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Čisti dohodek je namenjen za napravo telovadnega orodja novoustanovljenega telovadnega odseka na Breznici.

— Iz Stare Loke. V nedeljo 5. t. m. in pa pretečeno nedeljo so igrali tukajšnji diletanti v prostorih Gasilnega doma v korist naprave gasilnega orodja lepo igro: Miklova Zala. Igro je priredil po dr. Skeťovi povesti I. Spicar. V osmih slikah je povzel iz povesti najdramatičnejše prizore. Ta igra se je igrala doslej samo še na Jesenicah, je polna živih prizorov in prav vzeta iz našega kmečkenga življenja. V igri nastopa nad 40 oseb. V naši predstavi so nekatere osebe res izborna igrane. Uloge kot Mirko, Zalka, Almira, Davorin, zahtevajo veliko rutine od igralca. Seveda bi brez sodelovanja dijaštva igra ne mogla uspeti. Krasne kulise je drage volje dal za igro g. vitez Strahl, vso obleko deželno gledišče, režiser je bil g. Danilo iz Ljubljane. Ker je bila predstava obkraj obilno obiskana, upamo, da je ostalo precej čistega dobička.

Naznanilo.

Dne 22. in 23. septembra 1909

2514 se bode po 6-1

javni dražbi

v župnišču v Naklem prodajalo sobne oprave in kmetijsko orodje, 2 kobili, 4 krave, nekaj sena in nekaj knjig.

Vabilo

2592 k 1-1

ustanovnemu občnemu zboru hotelske delniške družbe »Triglav« v Ljubljani,

kateri se vrši

dne 26. septembra 1909 ob 11. uri dopoldne v Grand hotel »Triglav« v Bohinjski Bistrici

z nastopnim dnevnim redom:

1. Poročilo koncesionarjev;
  - a) račun o ustanovnih stroških;
  - b) potrdilo o uplačani glavnic v znesku 100.000 K;
  - c) poročilo o pridobitvi hotela Triglav;
2. Ustanovitev hotelske delniške družbe Triglav na podlagi od vlade odobrenih pravil;
3. Volitev upravnega in nadzornega sveta;
4. Nakup poslopj in zemljišč pri hotelu Triglav in ob Bohinjskem jezeru in hotelske oprave;
5. Izdaja druge emisije v znesku 100.000 K;
6. Eventualni nasveti.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1909.

Dr. Vinko Gregorič i. r. Iv. Hribar i. r. Aleks. Hudovernik i. r.

Razne stvari.

Bivša avstrijska prestolonaslednica izumite jica. Praška »Bohemia« poroča, da je nekdanji avstrijski prestolonaslednici Štefaniji, sedanji grofici Lonyai podeljen avstrijski patent za izum naprave, s katero se hrana vzdržuje topla.

Bojkot žganju je soglasno sklenil strankarski shod socialne demokracije v Nemčiji.

Umor ali samoumor dveh poljskih gledaliških igralcev. Poljski gledališki igralec, član Iovskega mestnega gledališča Huber Brzozowski, sin znamenitega poljskega pesnika Karola Brzozowskega, je poljsko gledališko igralco Konstanco Bednarzewsko, ki ga je spremljala na potovanju v Italijo, ustrelil v Monte Carlu in nato še samega sebe. Storil je to potem, ko je izgubil v igri vse premoženje Bednarzewske. Rodbino Brzozowski preganja žalostna usoda. Najstarejši sin pesnika Karola Brzozowskega, ki je vzrastel v hiši umrlega ministra grofa Dzieduszyckiego je bil ministrov intimen prijatelj, se je tudi sam umrtil v Varšavi. Vzrok temu samoumoru je bila nesrečna ljubezen do žene znamenitega pisatelja St. Przyby-szewski. Hči pesnika Hedvika Brzozow-

ski se je pred več leti usmrtila skupno v Krakovu z docentom Iovske univerze dr. pl. Piotrowskim. In sedaj je sledil bratu in sestri tudi brat.

Grozno maščevanje. Državni svetnik Miklavž Otto, ki je bil ravnatelj neke ljudske šole v Odesi, je bil umirovljen zaradi nekkih nerednosti v upravi istega zavoda. Na njegovo mesto je prišel njegov prijatelj profesor Mihael Tiškin. Ta kazen je Ottona jako razburila. Ko je imel konečno zapustiti zavod, je potrošil po večjih šolskih sobah benzine ter jo zažgal. Potem se je podal z revolverjem v roki v ravnateljevo sobo ter usmrtil Tiškina, na kar se je sam umoril. Ogenj je pokončal skoraj celo poslopje ter arhiv. Ognjegasci so potegnili mrliča skoro vsa požgana iz razvalin. Otto je zapustil ženo in dva sina.

Napad na vlak. Iz Samose poročajo: Na postaji Miak je četa našemljenih zlikovcev napadla vlak in odnesla 80.000 rubljev. Roparji so ubili tri ljudi ter so pobegnili na lokomotivi.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“.
:: Kolekujte vsako pismo z obmejnim kolkom! ::

Sobno slikarska in pleskarska turdka

Speletič & Remžgar, Ljubljana, Rimška cesta 16

se priporoča glavnemu občinstvu za vse u to stroko spadajoča dela v Ljubljani kakor tudi na deželi.

Delo solidno. Cene primerne.

920 (1)

Razprodaja

v konkurzno maso Ivana Stöckl spadajočih premičnin se vrši v Starem trgu pri Ložu na javni sodni dražbi v

ponedeljek dne 20. septembra t. l.

in sledeče dni dopoldne od 8. — 12. in popoldne od 2. — 6. ure.

Proda se razno špecerijsko in manufakturno blago, železnina in galanterija: oblačilno blago, klobuki, rute, srajce, nogavice, čipke, trakovi, kava, cikorija, milo, žganje, konjak, usnje, čevlji, steklo, papir, pohištvo, slamoreznica) in drugo.

Proda se pa tudi vse na 7000 K in 12.000 K cenjeno blago skupno ali v partijah iz proste roke. Ponudbe z 10% varščino do 17. t. m. dop. upravitelju konk. mase

2542 6-1

Jakob Kogej,

c. kr. notar v Ložu.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

ima v zalogi

šolske knjige

za ljudske, obrtne, meščanske in srednje šole v najnovejših izdajah.

Seznamke predpisanih učnih knjig oddaja brezplačno.

Bukvarna je založila in v lastni tiskarni tiskala sledeče učne knjige:

Brinar Josip, Zgodovina za meščanske šole z 21 slikami, vez. K 2'20.

Matek Blaž, Aritmetika in algebra za srednje in višje gimnazijske razrede. I. del broš. K 2'20.

Matek Blaž, Geometrija za srednje in višje gimnazijske razrede, I. del broš. K 2'—.

Mazi Josip, Geometrijski nazorni nauk za prvi razred srednjih šol, vez. K 1'—.

Pajk Milan, Zemljepis I. del, vez. K 1'80.

Pečjak, dr. Gregor, Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol. Druga knjiga: Resnice kat. vere. K 2'80.

Stroj Alojzij, Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih sv. katoliške cerkve s 40 slikami, vez. K 1'40.

Svetina, dr. Ivan, Katoliški verouk I. knjiga, vez. K 2'80.

Tominšek, dr. Josip, Grška slovnica, vez. K 3'—.

Tominšek, dr. Josip, Grška vadnica, vez. K 3'50.

☉ ☉ ☉

Breznik Anton, Slovenske besede v slovenščini, broš. K —'80.

Dokler Anton, Slovarček k izbranim Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve izdaje, vez. K 1'90.

Grafenauer Ivan, Zgodovina novejšega slovenskega slovstva. I. del od Pohlina do Prešerna, broš. K 2'—, vez. K 2'50.

Jeršinovič Anton, Livijev komentar, broš. K —'60.

Koritnik Anton, Slovarček k I. II. in III. spevu, broš. K —'80.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Brez Berson gumijevih pet

'Berson'

Glavna zaloga pri izdelovalcih **Sigmund Beer & Söhne, Dunaj VI/2.**

je celo najdražji črevelj nepopoln. Pazi naj se posebno na besedni znak najboljša gumijeva peta na svetu. Dobi se v vseh prodajalnah usnja, čreveljev, gumija in drogerijah monarhije.

'Berson'
gumijeva
okrogla peta

Služba organista in cerkovnika

se razpisuje pri Sv. Martinu na Pohorju pri Slov. Bistrici na Štajerskem. - Prednost imajo oženjeni cecilijanci, ki bi bili zmožni sprejeti tudi tajništvo pri občinah. - Nastop takoj ali vsaj do 1. novembra t. l. Župnijski urad Sv. Martin na Pohorju, pošta Slov. Bistrica, Štajersko. 2583 3-1

Mlin in žaga

v Št. Rupertu na Dolenskem se proda ali pa odda v najem s 1. novembrom. Dr. Josip Kolšek Laški trg, Štajersko. 2579 3-1

Popolna spalnična oprava

„renesansa“, motna, malo obrabljena: 2 postelji, 2 nočni omari, 1 univalna miza, 2 omari in 1 dekoracijski divan s stoli se pod roko najceneje proda. - Več se izve v Kolodvorski ulici št. 6 v delavnici. 2582 3-1

Prekupei-agentije

ki žele zastopati znano banko in se baviti s prodajo zakonito dovoljenih srečk, dobe z visoko provzijo stalen in pošten zaslužek. Z malo kapitala se more zaslužiti mesečno 200 do 500 k on. Ponudbe je posiljati na naslov: „Neue Fortuna“ Budapesta V, Börse Postf. 30.

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev, itd., naznanja prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobitnikom, da je prevzel znano podobarsko delavnico umrlega g. And. Rovškega, Kolodvorske ulice št. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bom vedno izvrševal svoj poklic in prosim za zaupanje. Tekom 10letnega praktičnega dela pri ranjem g. Rovšku pridobil sem si toliko spretnosti, da se bode v prihodnje ravno tako solidno in kolikor mogoče po nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj. 3433 52-7

Hotel „Tivoli“

Odda se več mesečnih sob od 24 kron naprej. 2534 1

Sprejmejo se takoj

trije prodajalci (natakarji)

v kantino domobranske vojašnice v Ljubljani pošteno in zanesljivo. Plača po dogovoru. Tudi začetniki se sprejemajo. Več ravno tam. 2556 4-1

Šolske knjige

Prešernova ulica št. 3.

za vse šole v najnovjših, odobrenih izdajah, kakor tudi vse druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah priporoča

Lav. Schwentner, knjigotržec v Ljubljani.

2491 10-1

Sprememba rodbinskega imena.

C. kr. vlada v Ljubljani je z odlokom z dne 23. avgusta 1909 št. 19655 nižje imenovanim v Landolu h. št. 39, sodnijski okraj Senožeče rojenim, dovolila njih dosednji priimek Chiautta izpremeniti v

Kiaúta.

Josip, sodnijski oficijant z rodbino v Trziču (Gorenjsko).
Fran, trgovec, gostilničar in posestnik z rodbino v Planini (Logatec).
Jozve, posestnik v Landolu (Senožeče).
Jeremija, v Landolu (Senožeče).
Alojzij, z rodbino v Landolu (Senožeče).
Viktor, strojni ključavničar z rodbino, Pola.
Dragotin, trgovec v Landolu (Senožeče).
Marica, v Landolu (Senožeče).

2568 1-1

2502 10-1

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg
v Ljubljani, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, zlasti na tukajšnji c. kr. I. in II. državni gimnaziji, na c. kr. državni gimnaziji z nemškim učnim jezikom, c. kr. državni višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljskišču, na privatnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

najnovjših izdaj po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj.

Trajna, gotova služba

Pri c. kr. poštne in brzojavne uradu v Smarju pri Jelšah (na Štajerskem) je izpraznjeno mesto pravega poštnege sela. Intelligenten, slovenščine in nemščine v govoru in pisavi popolno zmožen prosilec s kavcijo naj dološlje svoje prošnje imenovanemu uradu. Začasna letna plača 700 K, službena obleka in pa prinos za bolniško blagajno. 2587 3-1

Mlad, zanesljiv in trezen mož se sprejme kot

pisarniški sluga

v pisarno v Ljubljani. Muzikalično naobražen ima prednost. - Ponudbe pod: „pisarniški sluga“ na uprništvo „Slovenca“. 2598 1-1

Tehnični biro in stavbeno podjetje

Inž. dr. Jovo Simić
kom. društvo Dolnja Tuzla, Bosna.

Izvršuje načrte, statične proračune in stroškovnike ter prevzema vsa v arhitektonsko, stavbinsko, inženirsko in zemljemersko stroko spadajoča dela — vse proti primernim cenam in po najnovjših znanstvenih — in strokovnih načelih. — 2560 10-1

Proda se hiša

v kateri je več stanovanj in dve prodajalni, na dobrem prometnem prostoru v Ljubljani. Pogoji ugodni.

Kdor želi pojasnil, naj se obrne na naslov: Hiša 12, posterestante Ljubljana, ali pa na upravo „Slovenca“. 2435 6-1

Rabljeno a dobro ohranjeno

blagajno sistem Wertheim

za shrambo gotovine in nekaj trgovskih knjig kupi po ugodni ceni Albin Novák, trgovec v Sinčivasi na Koroškem. 2577 2-1

Največja zaloga oblačila za šolsko mladino

po najnižjih cenah je v

„Angleškem skladišču oblek“

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Podružnice

Spiljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice

Spiljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -
- K 300.000. -